

UNIVERZITA PARDUBICE

Filozofická fakulta

Situace islámu a muslimské komunity v ČR

Kateřina Černá

Diplomová práce

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina Černá**
Osobní číslo: **H10662**
Studijní program: **N7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Resocializační pedagogika**
Název tématu: **Situace islámu a muslimské komunity v ČR**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Ve své práci se krátce věnuji historii islámu a jeho postavení v Evropě a hlavně v České republice. Dále spolupracuji s Islámskou nadací v Praze. Práce popisuje problémy spojené s náboženskou diskriminací. Cílem mé práce je pomocí kvantitativního výzkumu a metody dotazníku zjistit postoj většinové společnosti k islámskému náboženství a to v souvislosti se znalostí islámu.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CARDINI, F. Evropa a islám. Praha : NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2004, ISBN 80-7106-640-0 ARMSTRONGOVÁ, K. Islám. Praha : Slovart, 2008, ISBN 978-80-7391-155-3 DENNY, F.M. Islám a muslimská obec. Praha : Prostor, 2003, ISBN 80-85190-96-6 KÜNG, H.; ESS, J.V. Křesťanství a islám : na cestě k dialogu. Praha : Vyšehrad, 1998, ISBN 80-7021-262-4 BEČKA, J.; MENDEL, M. Islám a české země. Olomouc : Votobia, 1998, ISBN 80-7220-034-8 MENDEL, M.; OSTŘANSKÝ, T.; RATAJ, T. Islám v srdci Evropy : vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí. Praha : Academia, 2007, ISBN 978-80-200-1554-9 ABDALATI, H. Zaostřeno na islám. Praha : Ústředí muslimských obcí, 2010, ISBN 978-80-904373-6-4 KROPÁČEK, L. Duchovní cesty islámu. Praha : Vyšehrad, 2006, ISBN 80-7021-821-5 KROPÁČEK, L. Islám a západ : historická paměť a současná krize. Praha : Vyšehrad, 2002, ISBN 80-7021-540-2 HRUBEC, M. Between islam and the West : the Iranian perspectives. Prague : Filosofia, 2009, ISBN 978-80-7007-299-8

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Miloslav Průka, Ph.D.

Katedra filosofie

Datum zadání diplomové práce:

30. dubna 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2012

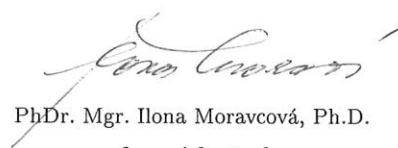
prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
532 10 Pardubice, Studentská 04

L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2011

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29.3.2012

Poděkování

Děkuji Mgr. Miloslavu Průkovi, Ph.D. za jeho čas a odborné konzultace. Dále děkuji Ing. Jaroslavovi Myslivcovi, Ph.D. za cenné rady a konzultace v rámci mé výzkumné části.

Anotace

Práce se zabývá problematikou islámu a muslimské menšiny v České republice. V teoretické části je popsána historie, ze které islám vychází a základní pojmy spojené s islámským náboženstvím a muslimskou obcí. Práce se zabývá také problematikou islamofobie, z čeho vychází a jak vypadá. Cílem této práce je pomocí kvantitativního výzkumu a metody dotazníku zjistit postoj většinové společnosti k islámskému náboženství a co tento postoj ovlivňuje.

Klíčová slova

Islám, muslimská komunita, Česká republika

Title

Situation of Islam and Muslim community in the Czech republic

Annotation

The work deals with issues of islam and muslim's minority in theCzech republic. In theoretical part is described history of islam and basic concepts related to islam religion and muslim community. The work deals with issues islamophobia, how looks like and what based on. The target of this work is by quantitative research and by method of questionnaire find out an attitude of majority society to islam religion and what this attitude sway.

Keywords

Islam, muslim community, the Czech republic

Obsah

Seznam grafů.....	10
Seznam tabulek	11
Seznam tabulek	11
Seznam obrázků	11
1 Úvod.....	12
2 Islám	14
2.1 Historie.....	14
2.2 Vznik.....	15
2.3 Příchod Muhhamada	16
2.4 Chalífát.....	17
3 Korán.....	19
3.1 Sunna.....	20
3.1.1 Hadíth.....	21
4 Pět pilířů islámu.....	23
4.1 Šaháda	23
4.2 Salát.....	23
4.2.1 Měsita.....	24
4.3 Zakát.....	24
4.4 Saum.....	26
4.5 Hadždž.....	26
5 Pilíře víry	28
5.1 Víra v Alláha.....	28
5.2 Víra v proroky	29
5.3 Víra ve zjevená Písma.....	29
5.4 Víra v Anděly.....	30
5.5 Víra v qadar (osud).....	30
5.6 Víra v posmrtný život.....	31
6 Džihád	32
6.1 Džihád mečem.....	33
6.2 Některé úryvky z Koránu, které se věnují džihádu	35
6.3 Nejznámější islámské teroristické organizace	37

6.3.1	Al'Qaida.....	38
6.3.2	Hamás.....	39
6.3.3	Tálibán.....	40
7	Islám na území Čech	41
7.1	Islám v Evropě a českých zemích – od středověku do 20. století.....	41
7.2	Situace islámu na území České republiky – od 20. století do současnosti	43
7.2.1	Období první republiky a první světové války.....	43
7.2.2	Léta socialismu 1945-1989	44
7.2.3	Po roce 1989.....	45
8	Islámské organizace v České republice	47
8.1	Ústředí muslimských obcí.....	47
8.2	Muslimský svaz studentů a mládeže	48
8.3	Muslimská komunita Hradec Králové	48
8.4	Islám na internetu	48
9	Islámská nadace v Praze	49
9.1	Návštěva Informační kanceláře Islámské nadace v Praze.....	51
10	Islamofobie.....	54
10.1	Islamofobie na internetu.....	55
10.1.1	Fitna	55
10.1.2	The world is changing (Kolonizace světa).....	56
10.2	Projevy islamofobie v České republice.....	57
10.2.1	Příklady islamofobie na českých internetových stránkách	57
10.2.2	Příklady projevů islamofobie v ČR v praxi.....	58
11	Empirická část.....	60
11.1	Cíle výzkumu	60
11.2	Výzkumný problém.....	60
11.3	Výzkumné otázky a formulace hypotéz	60
11.4	Metodologie	61
11.5	Vymezení základních pojmů.....	62
11.6	Výzkumný soubor	63
11.7	Vyhodnocení dotazníku	64

11.7.1	Postoj.....	64
11.7.2	Znalosti.....	66
11.7.3	Interpretace získaných dat.....	67
11.8	Statistické zpracování dat.....	82
11.8.1	H ₁ : Ženy mají více pozitivní postoj k islámu než muži.	82
11.8.2	H ₂ : Čím jsou respondenti starší, tím více je jejich postoj k islámu negativní.	85
11.8.3	H ₃ : Čím mají respondenti vyšší vzdělání, tím více je jejich postoj k islámu pozitivní.	87
11.8.4	H ₄ : Čím je objektivní základní znalost islámu nižší, tím je postoj respondentů k islámu více negativní.	88
12	Závěr	90
	Použitá literatura	92
	Přílohy.....	96
	Příloha A: Vzor dotazníku	96

Seznam grafů

Graf 1 – Četnosti odpovědí u otázek zjišťující postoje.....	65
Graf 2 – Četnosti odpovědí u otázek zjišťujících znalosti	66
Graf 3 – Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku? - Pohlaví	68
Graf 4 – Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě? - Pohlaví	69
Graf 5 – Vadilo by Vám mít za souseda muslima? - Pohlaví	70
Graf 6 – Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci? - Pohlaví.....	70
Graf 7 – Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku? - Věk.....	71
Graf 8 – Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě? - Věk.....	72
Graf 9 – Vadilo by Vám, mít muslima za souseda? - Věk.....	73
Graf 10 – Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci? - Věk	73
Graf 11 – Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku? - Vzdělání	75
Graf 12 – Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě? - Vzdělání	76
Graf 13 – Vadilo by Vám mít za souseda muslima? - Vzdělání.....	77
Graf 14 – Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci? - Vzdělání	78
Graf 15 – Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku? - Znalosti	79
Graf 16 – Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě? - Znalosti	80
Graf 17 – Vadilo by Vám mít za souseda muslima? - Znalosti	81
Graf 18 – Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci? - Znalosti.....	82

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Struktura výzkumného souboru - vzdělání	63
Tabulka 2 – Struktura výzkumného souboru - věk	64
Tabulka 3 – Průměrné postoje.....	64
Tabulka 4 – Pomocné počty k F-testu.....	83
Tabulka 5 – Empirické četnosti	87
Tabulka 6 – Teoretické četnosti	87

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Vlajka organizace Al'Qaida	38
Obrázek 2 – Vlajka organizace Hamás	39
Obrázek 3 – Vlajka organizace Tálibán	40

1 Úvod

Islám je po křesťanství druhé největší a nejrozšířenější náboženství na světě a hlavně momentálně patří mezi nejrychleji rostoucí náboženství. Respektive v absolutních číslech se křesťanství rozšiřuje rychleji, ale procentuálně má islám každoročně největší nárůst nových přívrženců. V dnešní době je islám nejvíce spojován s různými teroristickými útoky (hl. Al-qaida), špatným postavením žen v muslimské společnosti a různými zvláštnostmi, které se s islámem pojí – jako např. nošení šátků, pravidelné modlení apod. Všechny tyto věci vedou v dříve křesťanské, dnes spíše sekularizované Evropě, ke xenofobnímu smýšlení většinové společnosti, Českou republiku nevyjímaje. A to i přesto, že v České republice je (zvláště oproti jiným evropským státům) pouze malá menšina muslimů.

Práce popisuje teoretický základ islámu – tedy to, z čeho praktikující muslim vychází, tzn. vznik islámu, vznik jejich svaté knihy, vznik sunny, která se pojí s Muhhamadovým životem apod. Dále nesmí být opomenuto pět pilířů islámu, ze kterého každý praktikující muslim vychází, a které jsou nejdůležitější částí každodenního života muslima. Dále jsou popsány tzv. pilíře víry, které se již nepřímo dotýkají života muslima, ale jsou to základní věci, které jsou s muslimskou vírou spojené, a které neodmyslitelně k islámu patří. Další kapitola se věnuje džihádu, tuto kapitolu jsem nemohla opominout vzhledem k tomu, že s většina světa spojuje právě s džihádem islámský terorismus. Práce vykresluje všechny druhy džihádu – ne jen ten mečem, který je právě ten onen spojovaný s terorismem. Proto se džihádu mečem práce věnuje nejvíce a popisuje i nejznámější islámské teroristické organizace, které se právě k džihádu hlásí. Další kapitolou je Islám v České republice. Tato kapitola popisuje první zmínky o muslimském světě, které se dostaly do českých zemí i první kontakty s muslimy. Ovšem hlavně se soustředí na vznik muslimské obce v Čechách a na její začátky. Dále práce pojednává o různých muslimských organizacích, které v České republice fungují a stručně popisuje jejich aktivity. Speciální kapitola je vyhrazena Islámské nadaci v Praze, která sjednocuje nejvíce muslimů, je často

využívána i muslimy, kteří cestují do České republiky jen na chvíli a celkově patří mezi nejméně aktivní muslimskou organizaci u nás. V této kapitole je popsána i moje návštěva Islámské informační kanceláře, která spadá právě pod Islámskou nadaci v Praze. Poslední kapitola teoretické části se zabývá islamofobií a jejími projevy, a to hlavně v České republice.

Empirická část je založena na kvantitativním výzkumu, který probíhal přesně jeden měsíc a to v termínu 10.1.-9.2.2012. Pro výzkum jsem vybrala dotazníkové šetření a celkem bylo získáno 417 dotazníků. Cílem šetření bylo zjistit jaký je postoj české společnosti k islámskému náboženství a co tento postoj ovlivňuje. Celkem jsem si určila čtyři proměnné - věk, pohlaví, vzdělání a znalosti o islámu. Zkoumala jsem, která z těchto proměnných ovlivňuje postoj respondentů. Pro výběr respondentů jsem zvolila metodu „sněhové koule“, získaná data byla statisticky zpracována a to pomocí tří statistických metod – metoda dobré shody v kontingenční tabulce, metoda korelační analýzy a dvojitý t-test, kterému předcházela F-test pro určení (ne)shody rozptylů.

2 Islám¹

2.1 Historie

Slovo islám v arabštině znamená „odevzdání se“ ve smyslu odevzdání se Bohu. Dále slovo islám znamená i mír, bezpečí, prospívání a celistvost. Muslim, který je vyznavač islámu, v arabštině znamená „ten, kdo se odevzdává“. V tomto překladu je jasně vidět na jakém principu je toto náboženství založené. Každý muslim vidí ve službě Bohu smysl života. V islámu se nedělí světský a náboženský život od sebe, je to ucelený způsob života, ve kterém se světské a náboženské spojuje dohromady a tvoří jeden celek. Islám je považován za ortopraktické náboženství (orthos = správný a praxi = práce, dox = názor), kde se klade důraz na zapojení víry do každodenního života na individuální i celospolečenské úrovni. Muslimové vše ve svém životě podřizují Bohu, islám se může zdát nemuslimům jako velice přísné náboženství, ale každý, kdo vyznává islám, nevidí své povinnosti jako útrapu, ale cestu životem k blaženosti.

Vzhledem k tomu, že všichni muslimové jsou spojení svou vírou mnohem více než snad v kterémkoliv jiném náboženství, je myšlenka společné identity velice silná. Tato společná identita je ještě umocněná tím, že si každý muslim uvědomuje, že je součástí muslimské obce – ummy². Dalším spojovacím článkem je historie, ze které islám vychází a kterou všichni muslimové velice dobře znají, tvoří základ jejich života.

Islám má společný základ s židovstvím a i s křesťanstvím. Stejně tak jako židé a křesťané i muslimové uznávají jako své proroky např. Abrahama, Mojžíše, Šalamouna, Marii i Ježíše. Islám je považuje za proroky, kteří se snažili přivést

---

¹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1.;
ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010. ISBN 978-80-904373-6-4.;

DENNY, F.M. *Islám a muslimská obec*. Praha: Prostor, 1999. ISBN 80-85190-96-6.;

SYED, R. A. *Islám a muslimové*. Praha : Ústředí muslimský obcí, 2011. ISBN 978-80-904373-9-5.;

REEBER, M. *Islám*. Brno: KMa, 2008. ISBN 978-80-7309-499-7.;

LUNDE, P. *Islám – Víra, kultura, dějiny*. Praha: Euromedia Group k.s. 2004. ISBN 80-242-1093-2.

ARMSTRONGOVÁ, K. *Islám*. Praha: Slováry, 2008. ISBN 978-80-7391-155-3.

² Umma má tři dimenze – kultura, dějiny a náboženství

lidstvo na správnou cestu a předat jim svou vůli. Období před posledním prorokem Muhammadem se nazývá Džáhilíje neboli období nevědomosti.

2.2 Vznik

Vznik islámu můžeme vnímat ze dvou pohledů. Prvním způsobem, jak vnímat islám je ve významu jeho slova (viz. výše). Pokud je islám odevzdání se jedinému Bohu, pak zde byl islám již od prvopočátků. Podle této verze muslimové vnímají i např. Ježíše za muslima, resp. také učil víře v jednoho Boha. Ježíš dodržoval i některé zvyky, které jsou shodné s těmi islámskými, jako např.:

- „Při modlitbě padal na tvář stejně jako muslimové. *Poodešel od nich, padl tváří k zemi a modlil se* (Matouš 26:39)
- *Postil se po čtyřicet dní* (Matouš 4:2)
- Zdravil lidi pozdravem „pokoj vám“ (arabsky „salam alajkum“) jako muslimové: *...přišel Ježíš, postavil se uprostřed nich a řekl: „Pokoj vám.“* (Jan 20:19)³

Je to i jedním z důvodů, proč muslimové považují svoje náboženství za původní a za správné. Podle nich byl islám na Zemi odjakživa a všechna náboženství, která nejsou polyteistická jsou ve svém jádru islámem.

Pokud budeme vnímat islám z dnešního religionistického pohledu, bereme fakt, že islám, jak ho známe dnes, se začal vyvíjet až po příchodu Muhhamada. Z tohoto pohledu se islám zrodil na území Hidžáz, je to území, které se nachází na středozápadě Arábie. Na jihu tohoto území se nachází Mekka, která před Muhhamadem byla velkým centrem pohanského kultu. Celá Arábie byla rozdrobená a neměla žádnou jednotu, ani politickou, ani náboženskou. Byly zde kmeny, které buď vyznávaly polyteismus – těmto modlám byla v této době zasvěcena i Ka'aba - a nebo kmeny, které uctívaly Alláha, ale nebyl to Alláh (arabsky Bůh) jak ho vidí islám – nebyla to organizovaná a oficiální víra.

---

³ SYED, R. A. *Islám a muslimové*. Praha : Ústředí muslimský obcí, 2011. ISBN 978-80-904373-9-5. str. 18.

2.3 Půchod Muhhamada

Muhhamad je posledním poslem božím v dlouhé řadě proroků. Muhhamada však muslimové neuctívají, uctívají Alláha. Muhhamad se narodil v druhé polovině 6. století, přesný rok není zcela určen. Muhhamada vychovával jeho strýc od jeho šesti let, protože v této době zemřela jeho matka a jeho otec zemřel ještě před jeho narozením. Muhhamad pocházel z kmene Kurajšovců, kteří v této době byli nejvlivnějším kmenem v Mekce, byli bohatí a měli moc díky obchodu, který zde byl velmi rozšířený. Proto později měli s Muhamedovými proroctvími problémy, protože Muhhamad přiváděl lidi na víru a jeho moc se postupně zvětšovala (i přesto, že i Muhhamad byl ze stejného kmene, patřil k jiné větvi, která nebyla u moci).

Muhammad se vždy zajímal o náboženství, nejdříve o monoteistické pohanské náboženství, pak při svých cestách se setkal i s křesťanstvím a židovstvím, je možné že se touto cestou inspiroval k islámu. Muslimové na jeho obranu tvrdí, že byl ummí neboli negramotný, ale v širším pojetí se ummí dá vyložit i jako „neznalý Písma svatého“⁴

Muhhamadovy začátky jeho prorocké dráhy nebyly jednoduché, přišel s něčím zcela novým. V této době mu velice pomáhala jeho (první) žena Chadídža, která se i stala prvním, kdo se vydal cestou islámu. První prorocké zjevení se stalo roku 610 na hoře Hirá, kam Muhhamad často chodil. Přinesl mu jej archanděl Gabriel (Džibríl), kterého poslal Bůh. A tímto okamžikem vzniká Korán, i když ne zatím písemně – protože slovo Korán vzniklo z arabského slova *qur'án* neboli recitace. Důvodem bylo, že archanděl Gabriel tato proroctví recitoval Muhhamadovi a ten je pak recitoval dál ostatním tak, jak je slyšel od archanděla Gabriela. S přibývajícými prorockými zjeveními začal Muhhamad mít čím dál více přívrženců a tím pádem i moci. Začal veřejně vystupovat proti modloslužebnictví, a jak již bylo psáno výše, vládnoucí Kurajšovci začali vidět Muhhamada jako problém. Proto se Muhhamad dohodl s městem Jathrib, kterému se později začlo říkat Medína (resp. Madínat an Nabí = Město Prorokovo), že zde

---

⁴ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1. str. 13.

rozsoudí dva nepřátelené kmeny a stane v čele tohoto města. V roce 622 odchází Muhhamad do Medíny a tímto rokem také začíná muslimský kalendář (1. července 622). Tento nedobrovolný odchod se nazývá hidžra a hidžrou také vzniká umma – náboženská obec – spojení víry a státu.

.Válečné boje se nevyhnuly ani počátkům islámu – celkem 4 bitvy se odehrály mezi Mekkáncí a muslimy z Mediny a jen jedno tažení vyhráli muslimové. Ale s přibývajícím časem vzrůstala síla a moc muslimů a 628 se chystali na tažení do Mekky, nakonec se z toho stala pouť a Muhhamad domluvil 10 let míru. To však Mekkánci porušili, proto se Muhhamad roku 630 vypravil na další tažení proti Mekce – avšak se rozhodl, že mu bude stačit pouze to, když Mekka přejde z modloslužebnictví na islám a v Ka'bě⁵ zničil všechny modly a zasvětil ji islámu. V roce 632 Muhhamad umírá a zanechává po sobě již živoucí a stále rostoucí náboženství.

2.4 Chalífát

Chalífa neboli „zástupce“ Proroka, který nemá však již náboženský význam jako Muhhamad. Po smrti Muhhamada musel někdo převzít vůdcovství. Prvním byl **Abú Bakr**, jehož dceru si Muhhamad vzal, a který byl blízký stoupenec Muhhamada již v Mekkánském období. Byl v čele pouze dva roky, ale jeho smysl byl důležitý – po smrti Muhhamada se část kmenů chtěla odklonit od islámu, Abú Bakr je k němu zase přivedl. Dalším byl **Umar**, který rozšířil území stoupenců islámu a byl z kmene Kurajšovců. Byl zabit roku 644 a na jeho místo nastoupil **Uthmán** z klanu Banú Umajja – tedy Umajjovec. Jeho postava v dějinách islámu je důležitá hlavně proto, že jeho smrt vyvolávala rozladění v ummě ještě hodně dlouho potom.⁶ Poslední z řady „správně vedených“ chalífů byl **Alí ibn Abú Tálíb**. Jeho přívrženci, kteří věřili, že Muhhamad určil jeho jako svého nástupce, se nazývají ší'ité (ti, kteří tomuto rozhodnutí nevěřili jsou sunnitě). Umajjovci (ze stejného klanu jako Uthmán) se postavili proti Alímu a po dlouhých bojích ho svrhli. Nastává devadesát let vlády Umajjovců a sídlo je

---

⁵Ka'ba – postavil ji Ibrahím (Abrahám) a jeho syn Izmael jako chrám zasvěcený Jedinému Bohu, Muhhamad zde sloužil mše

⁶ Zemřel rukou vzbouřenců v mešitě a s Koránem v ruce

přeneseno z Mediny do Damašku. Zabitím Husajna – Alího syna (ší'ité) umajjovci (sunnité) vznikl zásadní rozkol mezi těmito dvěma skupinami, neboli jak se také někdy nazývá - schizma islámu.

Vzhledem k malému počtu písemných pramenů je více teorií v rámci okolností vzniku islámu, tato je ale nejrozšířenější.

3 Korán⁷

„Korán je ústřední skutečností existence islámu, bez níž by tato tradice nikdy nevznikla.“⁸ Korán se skládá ze súr, celkem jich je 114 a oficiální řazení není podle chronologie, jak by se dalo očekávat, ale podle jejich délky. Jedinou výjimku tvoří první súra – Al Fátíha, tzv. Otvíratelka knihy, která je krátká – má pouze sedm veršů⁹ (ája). Praktikující muslimové ji odříkají i více než desetkrát denně. U každé súry je také napsáno v jakém období byla seslána – tzn. jestli je mekkánského nebo z medínského období. Korán jako opravdová a jediná svatá kniha je uznávána pouze v arabském jazyce, protože v tomto jazyce byla zjevena a předána Muhhamadovi. Vše ostatní jsou pouze překlady, které nikdy nemůžou vystihnout přesný význam arabských slov. Spousta z nich má více významů a překladem tyto významy nejdou přesně zachytit. Korán by se měl recitovat co možná nejkrásněji a zpěvně – tím jsou muslimové duchovně povznášeni. Když se Korán přednáší správně, na posluchače sestupuje boží sakína, což znamená klid.

Význam Koránu je pro všechny muslimy velice hluboký a vážný, neberou ho nikdy do ruky, pokud nejsou rituálně čistí a ani ho neodkládají na špinavá místa. Tomu, kdo se naučí Korán nazpaměť, patří čestný přídomek háfíz a je velmi váženým. „Téměř všechny súry začínají tzv. *basmalou*, tj. slovy *Bismi 'lláhi r-rahmáni 'r-rahím* „Ve jménu Boha milosrdného, slitovného.“¹⁰ Nejdůležitější je pro muslimy na Koránu to, že jsou to přesně zaznamenaná slova boží. Všechna ostatní Pisma, která do té doby Bůh seslal, byla nakonec přeformulována lidmi. Do té doby se nikdy nestalo, že by někdo přesně zaznamenal slovo boží tak, jak mu bylo zjeveno, není zde žádný lidský faktor, který by upravil nebo přepsal zjevení.

Muhhamad se celý text naučil nazpaměť přesně tak, jak mu ho Archanděl Gabriel podal a každý rok mu ho opakoval. Korán byl sepsán ještě za

⁷ KHAN, M. *Principles of islam*. Goodword Books, 1998. ISBN 9788185063362;

DENNY, F.M. *Islám a muslimská obec*. Praha: Prostor, 1999. ISBN 80-85190-96-6.

KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1.

⁸ DENNY, F.M. *Islám a muslimská obec*. Praha: Prostor, 1999. ISBN 80-85190-96-6. str. 91.

⁹ Verš je základní jednotkou súr a říká se mu „ája“

¹⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1. str. 29.

Muhhamadova života, ale spisy byly rozdrobené a neucelené. Až po Muhhamadově smrti první chalífa Abú Bakr zajistil sepsání do jediného svazku a další chalífové nechali rozepsat do více kopií a poslali Korán do různých islámských zemí, kde ho pečlivě střežili.

Korán v podstatě popisuje příběh islámu, slibuje spasení v ráji pro věřící a ohnivé zatracení v pekle pro nevěrce. V Koránu se píše, že každý člověk je od narození nábožensky založený a že Bůh při stvoření obdařil každého člověka zdravým jádrem – fitrou. Stejně tak ale je člověk obdařen i svobodnou vůlí, ale všichni ti, kteří se nevydají po správné cestě a to proto, že upřednostňují vlastní já před službou Bohu nebo jsou pomatení myslí čeká jen zatracení. Alláh k nám mluví skrze anděly a je jediný a nestvořený. Hřích, který se nedá odpustit, se nazývá širk a jeho podstatou je modloslužebnictví, neuznávat Boha jako jediného stvořitele, upnutí se na něco jiného než je Bůh, ale stejně tak je to odmítání si připustit pravdu o nás – že jsme ve svém jádru všichni dobří – že nám Bůh dal fitru.

V Koránu najdeme odpovědi na základní otázky ohledně víry, které byly zjeveny hlavně v mekkánském období, dalo by se říci, že jsou poetické. Kdežto súry z medínské období se hlavně věnují právním záležitostem. Je to vysvětlováno Muhhamadovým postavením v obou městech – V Mekce teprve pokládal základy islámu, kdežto v Medíně již byl vůdcem, který stál v čele nejen města, ale i stále rostoucí ummy.

3.1 Sunna

Vzhledem k tomu, že Muhhamad byl poslední a nejvyšší prorok boží, jeho činy a myšlenky byly vždy čisté a ukázněné. Sunna v sobě zahrnuje „*Zvyklosti Proroka Muhhamada, tj. jeho slova, zvyky, činy a příkazy, jak si je muslimové pamatují a uchovávají v podobě zpráv, hadíthů. Sunna představuje pro muslimy nejdůležitější souhrn norem hned po Koránu*“¹¹

---

¹¹ DENNY, F.M. *Islám a muslimská obec*. Praha: Prostor, 1999. ISBN 80-85190-96-6. str.188.

K sunně se muslimové obrazejí, pokud v Koránu nenaleznou konkrétní radu, hledají odpověď právě v Muhamedově životě. Jedním z důvodů proč je umma tak jednotná je právě sunna, která je návodem na správný život. Sunna je v podstatě návod na to, jak uskutečňovat v praxi věci, o kterých se mluví v Koránu – očista před modlitbou, zakát apod.¹²

3.1.1 Hadíth

Hadíthy jsou v podstatě sepsané sunny. Hadíth se skládá ze dvou hlavních částí :

isnád - je to řetězec předavatelů neboli tradentů; předavatelé pokud možno jsou zapsaní co nejpodrobněji a ty „správné“ sahají až k očitému svědkovi Prorokova počínání

matn - druhá část říká, která obsahuje vlastní text toho, co Muhamad opravdu udělal či řekl

Souborů hadíthů vzniklo mnoho, ovšem ty, které si vysloužily přívlastek „hodnověrný“ jsou v podstatě jen dvě. Jsou to od al-Bucháří a od Muslima ibn al-Hadždžádže, al-Buchářího. Ši'íté však ani jednoho autora neuznávají, uznávají pouze výroky od Alího¹³ a nenazývají tyto sepsané sunny hadíth, ale chabar neboli zpráva.

Sbírký od Buchářího i Muslima sice musely být vyčištěny od falzifikátů, ale i tak zbylo něco přes dva a půl tisíce hadíthů od Buchářího a od Muslima dokonce více než tři tisíce. Hadíthy zahrnují například takové věci jako je rodinný život, zacházení s Koránem apod.

Jak uvádí Kropáček¹⁴ sbírký hadíthů se mimo jiné dělí např. podle:

tradentů v isnádu – takto řazeným sbírkám se říká musnad

obsahu – takto řazeným sbírkám se říká musannaf

¹² KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1.

¹³ Čtvrtý a poslední ze „správně vedených“ chalífů

¹⁴ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1. str. 51-52.

„Po odahlení a vyřazení zjevných apokryfních podvrhů [...] badatelé roztrídili hadíthy do tří skupin:

- *sahih (správné); do této skupiny patří hadíthy, jejichž isnád nemá žádný nedostatek [...] a jejich smysl není v rozporu s převládajícím přesvědčením,*
- *hasan (dobré); hadíthy, jejich isnád není úplný nebo je poznamenán některými pochybnostmi,*
- *da ^cif (slabé); všechny tradice, u nichž lze vznášet vážné pochyby o obsahu nebo o některých tradentech.“*

4 Pět pilířů islámu¹⁵

Pět pilířů islámu je soubor nejzákladnějších pravidel, která jsou závazná pro každého muslima. Islám patří mezi ortopraktická náboženství, tzn. že islám se spíše soustředí na praktické povinnosti každodenního života, než na teologii a hluboké zkoumání náboženství (jako je tomu např. u křesťanství). V islámu ani nefunguje hierarchie, jak ji známe z křesťanství – nemají nikoho podobného papeži, ani kardinálům, biskupům, apod. V islámu tedy není nikdo, kdo by pomáhal muslima vést po „správné cestě“, proto jeho zbožný život řídí mj. právě tento soubor pravidel.

4.1 Šaháda

Šaháda neboli vyznání, jde o krátkou formuli, kterou satčí s opravdovým přesvědčením pronést: „Vyznávám, že není božstva kromě Boha; Vyznávám, že Muhammad je posel Boží.“ Je to první pilíř a hlavně první krok k tomu stát se spořádaným muslimem. Islám je pro přijímání nových lidí velice otevřený, není zapotřebí např. jako v křesťanství nějaké dokazování víry tím, že po určitou dobu musí chodit na bohoslužby a na zpovědi. Tímto zasvěcením se člověk stává muslimem a přijímá to, že se stává i součástí ummy.

4.2 Salát

Salát je arabský výraz pro modlitbu, která je součástí každodenního života muslimů, provádí se alespoň pětkrát denně – za svítání (např. na stránkách Islámské nadace lze najít přesný čas svítání a stmívání pro každé město zvlášť), v poledne, odpoledne, při západu slunce a po setmění. Salát má přesnou formu a vzhledem k tomu, že v islámu není žádné kněžstvo, které by předřikávalo

---

¹⁵ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1.; ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010. ISBN 978-80-904373-6-4.;

DENNY, F.M. *Islám a muslimská obec*. Praha: Prostor, 1999. ISBN 80-85190-96-6.;

REEBER, M. *Islám*. Brno: KMa, 2008. ISBN 978-80-7309-499-7.;

LUNDE, P. *Islám – Víra, kultura, dějiny*. Praha: Euromedia Group k.s. 2004. ISBN 80-242-1093-2.;

ARMSTRONGOVÁ, K. *Islám*. Praha: Slováry, 2008, ISBN 978-80-7391-155-3.

modlitbu, musí každý muslim salát přesně znát. Nejedná se pouze o modlitbu tak, jak ji známe z křesťanství – pronesení slov, jde i o přesně stanovený způsob pohybů, které se v dané části modlitby dělají. Správně vykonávat modlitbu se muslimové učí již od dětství. Vždy je někdo, kdo modlitbu vede – říká se mu imám. Všichni muslimové se modlí směrem k Mekce. Salát se předřikává vždy v arabštině, ale jiné prosby směřující k Bohu mohou být vyřčeny v jazyce vlastním. Očista omytí obličeje, uší, nosní dírky, ruce až po lokte, nohy a kotníky. Pokud se nejedná o velké znečištění, které je např. zapříčiněno pohlavním stykem nebo se týká žen, které jsou v šestinedělí nebo menstrují.

4.2.1 Mešita

Mešita je místo, kde se všichni shromažďují k páteční polední bohoslužbě. Toto slovo pochází z arabského *masdžid*. Vnitřek mešity by měl představovat ráj, do kterého se dostane spořádaný muslim. Většina mešit je přístupná i nemuslimům, jen v některých zemích (např. v Íránu) nesmí do mešity nikdo jiný než muslim. Není to z důvodu uzavřenosti, ale snaží se tím utvrzovat jednotu ummy. K mešitě také patří minaret, který vznikl z arabského slova s významem pro maják, který ukazuje správnou cestu. Z tohoto „majáku“ se svolává k bohoslužbám. Vzhledem k tomu, že k modlitbě musí muslim přistupovat vždy čistý, je v mešitě vždy prostor, kde se mohou všichni v soukromí umýt – zvlášť prostor pro muže a zvlášť pro ženy. Do mešity se nesmí vstupovat v botách a musí zde na zemi být čisto – muslimové se modlí na modlitebních koberecích. V každé mešitě najdeme výklenek, případně jinak označené místo, které ukazuje na směr svatyně Ka'aby, protože tímto směrem se muslimové modlí.

4.3 Zakát

Zakát neboli almužna, její výše je přesně určena zákonem. Tvoří 2,5% z majetku věřícího. Avšak těchto 2,5% je pouze minimum. To, co se do majetku započítává a nezapočítává je pro člověka mimo ummu relativně složité. Například se do majetku započítává i půjčka, pokud byla půjčena hodnověrnému člověku, u kterého se předpokládá, že půjčku vrátí, ale nezapočítává se například majetek jako jsou např. továrny – počítá se pouze zisk z nich. Zakát se platí pravidelně na

konci roku. Zakát je sice almužna, ale nebere se jako dobrosrdečný čin, protože je to povinnost, kterou muslimové splácí Bohu za to, že je obdaroval bohatstvím. Almužnou očistí svůj majetek. Zakát je podpora ummy a tento akt se považuje za uctívání Boha. Proto muslimové v západním světě v podstatě nevyužívají sociální systém země, ve které žijí, pomáhají si navzájem v rámci ummy a pokud mají finanční nouzi, zakát jsou peníze pro ně určené. Pokud se v minulosti stalo, že zakát nikdo nepotřeboval, tak se tyto peníze daly do státní pokladny. V České republice zakát spravuje Islámská nadace v Praze. Vedle zakátu ještě existuje sadaqa, která je již doopravdy dobrovolná a považuje se za dobročinný akt. Výše tohoto příspěvku bývá většinou tajná.

Náležití příjemci zakátu podle Abdalatiho¹⁶ (Koránu) jsou:

1. „Chudí muslimové, aby se zbavili nouze.
2. Potřební muslimové, aby získali prostředky, s jejich pomocí si mohou vzdělávat na živobytí.
3. Muslimští konvertité, aby se jim umožnilo usadit se a vyhovět jejich nečekaným potřebám.
4. Muslimští váleční zajatci, aby bylo možno je vykoupit ze zajetí.
5. Zadlužení muslimové, aby se mohli osvobodit od svých závazků vyvolaných naléhavou nutností.
6. Muslimští zaměstnanci pověřeni muslimským vládcem vybíráním zakátu, aby bylo možné vyplatit jim mzdy.
7. Muslimové sloužící Bohu výzkumem nebo studiem šířením islámu. Přidělené prostředky pokrývají jejich výdaje a pomáhají jim pokračovat v činnosti.
8. Muslimští poutníci, kteří uvízli v cizí zemi a potřebují pomoc.“

---

¹⁶ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010. ISBN 978-80-904373-6-4. str. 110-111.

4.4 Saum

Saum neboli půst se drží v měsíci ramadánu (devátý měsíc muslimského lunárního kalendáře) a trvá 29 nebo 30 dní, tato délka závisí na aktuální poloze měsíce. Saum patří k jednomu z 5 pilířů a musí ho dodržovat každý muslim. Výjimku tvoří děti, duševně nemocní a staří lidé, které by půst mohl ohrozit. Patří sem i jiné výjimky – jako například ženy, které mají menstruaci nebo ženy v šestinedělí, nemocní lidé apod., ale tito lidé si musí půst nahradit den za den ihned, jak mohou. Saum se drží od rozbřesku do západu, je to měsíc, kdy se prohlubují vzájemné vztahy i myšlenka jednotné obce. Během dne se nesmí jíst, pít, kouřit a provozovat intimní styk. Saum je nejenom služba Bohu, ale také zkouška pevné vůle a trpělivosti a pro muslima je tato zkouška důkazem oddanosti Bohu. Při ramadánu se muslimové snaží více přiblížit Bohu, studují Korán a prohlubují svoji víru. Vedle ramadánu, který je povinný, se každý muslim může postit i jindy – nepovinně. Ideálními dny k tomu jsou pondělí a čtvrtek, na druhou stranu nevhodný den na půst je pátek a držet půst o velkých svátcích je přímo zakázáno.

4.5 Hadždž

Hadždž neboli pouť se každoročně uskutečňuje v měsíci dhú-l-hidžadža, který je posledním z dvanácti lunárních měsíců muslimského kalendáře. Hadždž začíná sedmým dnem dhú-l-hadžadža a každý rok se počet návštěvníků pohybuje v milionech. Počet vzrůstá ještě mnohem víc jednou za sedm let, kdy 10. dhú-l-hidžadža připadá na pátek¹⁷. Desátým dnem dhú-l-hidžadža vrcholí pouť, v tento den je totiž tzv. Velký svátek, který slaví muslimové po celém světě. Pouť do Mekky musí vykonat každý muslim, výjimkou jsou duševně či tělesně nemocní, ženy bez manžela nebo mužského příbuzného, který by ji doprovodil a musí být finančně zajištěný – alespoň na dobu trvání hadždže a před cestou by měl splatit svoje dluhy a zabezpečit svoji rodinu na dobu své nepřítomnosti. Vedle hadždž může muslim vykonat i tzv. Malou pouť – umra, která sice není povinná, ale většina muslimů ji spojí s Velkou poutí dohromady. Zásad a pravidel při vykonávání hadždž je velké množství, proto často s poutníky chodí i průvodce

---

¹⁷ Pátek je den, kdy všichni muslimové chodí na večerní modlitbu do mešity

neboli šejch. Mezi úkony poutníků patří např. tawáf – muslim musí sedmkrát obejít Ka'bu, nebo rituální stání na planině Arafát. Po celou dobu hadždže se poutník nesmí holiť, stříhat si vlasy, nehty, nesmí se oddávat sexu apod. Po vykonání této cesty je muslim blíže Bohu. Při této cestě, kde se potká s tolika jinými muslimy, si uvědomuje sílu a celistvost ummy a to, že je součástí celé této obce. Když poutník vše zvládne, čeká na něj doma velké uvítání a může používat před jménem titul hádždži a stává se váženým muslimem.

5 Pilíře víry¹⁸

5.1 Víra v Alláha

„Věří v jediného Boha (Alláha), Nejvyššího a Věčného, Nekonečného a Mocného, Milosrdného a Laskavého, našeho Stvořitele a Živitele.“¹⁹ Alláh je spravedlivý a jeho uctívání vede k ráji. Smyslem je dosáhnouti takového stavu myslí, že na Alláha myslí pořád. Velice důležitý je také pocit vděčnosti za vše, co nám Bůh dal a službou Bohu mu to „splácíme“. Bůh je pro muslimy vším, každou svou činnost se snaží vykonávat tak, aby se líbila Bohu, a tím ho uctívají. Muslimové nevěří, že Alláh nemá syna (Ježíše) a nikdo jiný si nezaslouží být uctíván. V Koránu se Bohu mluví více než 2000 krát. Příklady z Koránu²⁰, jaký Bůh je a jak ho muslimové vidí.

„Rci: „On Bůh je jedinečný, Bůh sám o sobě věčný. Neplodí a nebyl zplozen a není nikoho, kdo je mu roven.““ [112:1-4]

„A není nic, co by podobné Mu bylo.“ [42:11]

„On počátkem je i koncem“ [57:3]

O modloslužebnictví, které je zakázáno se v Koránu mluví takto:

„I otázal se: „Chcete uctívat, co sami jste vytesali, zatímco je to Bůh, jenž stvořil vás i to, co jste udělali?““ [37:95-96]

---

¹⁸ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010. ISBN 978-80-904373-6-4.;

KŘIKAVOVÁ, A., MENDEL, M., MÜLLER, Z.. *Islám – ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002. ISBN 80-86223-71-X.;

KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1.;

DŽA FAR šejch IDRÍS, *Pilíře víry*. Praha: Islámská nadace v Praze, 2004. ISBN 80-903196-3-7.

¹⁹ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010. ISBN 978-80-904373-6-4. str. 28

²⁰ *Korán*. Z arabského originálu přeložil Ivan Hrbek. Praha: Academia, 2000. ISBN 80-200-0246-4.

„Což k Němu budou přidružovat to, co vůbec nic nestvořilo, ale samo bylo stvořeno, a není schopno jim nikterak pomoci a nemůže pomoci ani sobě?“ [7:191-192]

5.2 Víra v proroky

Víra ve všechny proroky, které Bůh seslal. Prorok není boží podstaty (!!!) je to člověk, kterého Bůh vybral, aby předávali boží poselství dalším lidem. V islámu je i Ježíš považován za člověka, byl to syn Marie, ale ne Boha. Byl jeho poslem, aby šířil jeho myšlenku a byl jedním z celé řady jiných proroků, nikoli však synem. Prorok předává dál slovo boží a je už jen na lidech, jestli uvěří jeho slovům či nikoli. Proroci byli vybráni Bohem, kvůli své vysoké morální i duševní úrovni. Jak je již uvedeno výše, prorokem není pouze Muhhamad, ale i postavy z biblického starého zákona. Ahmad²¹ však uvádí, že existuje i seznam proroků, který není uveden v Koránu. Zde můžeme najít proroky, kteří nejsou arabského původu. Mluví se zde například i o Budhovi či Krishnovi.

5.3 Víra ve zjevená Písma

Muslimové neuznávají pouze Korán, ale všechna zjevená Písma od Boha – takže i Tóru a Evangelium. Jediné, co vyzdvihuje Korán nad všechna ostatní Písma je to, že Korán je – jak věří – autentický, je to přesný záznam toho, co Bůh seslal po archandělu Gabrielovi. Je to slovo boží tak, jak ho řekl. Ostatní Písma se časem nějak „překroutila“, vždy zde byl lidský prvek, někdo, kdo Písmo přepsal podle sebe – svými slovy.

„Rcete: „Uvěřili jsme v Boha a v to, co seslal nám, i v to, co seslal Abrahámovi, Ismaelovi, Izákovi, Jakubovi a kmenům, i v to, co bylo dáno Mojžíšovi a Ježíšovi a v to, co bylo dáno prorokům od Pána jejich. My nečiníme rozdíl mezi nimi a do vůle Pána svého jsme odevzdáni!““ [2:136]²²

---

²¹ AHMAD, M. T. *An elementary study of Islam*. Islam International Publications, 1996. ISBN 1 85372 562 5. str. 23-27

²² *Korán*. Vyd. 7., V tomto překladu 3., přeložil Ivan Hrbek, v nakl. Academia 1. Praha: Academia, 2000. 797 s. ISBN 80-200-0246-4.

5.4 Víra v Anděly

Anděl i přesto, že je jiné povahy než člověk, stále není boží povahy. Člověk byl vytvořen z hlíny, kdežto andělé ze světla. Jsou to bytosti, které jsou tu proto, aby sloužili Bohu a udělali vše, co si přeje. Anděla člověk nemůže vidět, ale to neznamená, že když nejsme schopní ho smyslově zachytit, že neexistuje (stejně tak jako žádným smyslem nezachytíme některý plyn, nepopíráme jeho existenci)

Nejvyšší třída andělů se nazývá Muqarrabún, jejich úkolem je obklopovat Boha a stále ho chválit – jsou známější jako cherubíni.

Dále je zde andělská stráž, která hlídá bránu do pekla a má devatenáct členů.

A pak jsou zde Archandělé, kterých je celá řada. Za nejdůležitější považují nejvyššího archanděla Gabriela (Džibríla), je prostředníkem mezi Bohem a lidmi. Dále je zde Miká'íl, který je považován za ochránce židů.

Padlý anděl Iblís (z řec. Diabolos) byl potrestán za neposlušnost Bohu, kdy Bůh přikázal všem andělům, aby se poklonili až k zemi Adamovi. Iblís toto odmítnul. Jsou i teorie, že Iblís nebyl anděl, ale džin. Má povoleno svádět lidi, ale ti, kteří věří, se nemusejí bát.

5.5 Víra v qadar (osud)

Muslimové věří, že vše, co se děje, je z vůle boží. Takže pokud se děje něco zlého, neměli by lidé naříkat a pokud se děje něco dobrého, neměli by se chlubit, ale děkovat za to Bohu. Ale Bůh dal lidem také svobodnou vůli, takže to neznamená, že když člověk udělá něco zlého, že to tak Bůh chtěl, on nám to pouze umožnil. Bůh sice ví vše, co se stane, ale to neznamená, že se mu to líbí. Každý si může vybrat mezi dobrem a zlem, ale je za své skutky zodpovědný.

5.6 Víra v posmrtný život

Tento článek víry kompenzuje všem, kteří oddaně slouží Bohu, a nedostává se jim odměny v životě, že přijde po životě Den posledního soudu, kdy se všechny jejich skutky sečtou a budou za ně odměněni, budou puštěni do ráje a budou na blízku Bohu. Protože se v životě můžeme setkat s lidmi, kteří se nechovají podle islámu správně, a přesto jsou odměňováni, je zde tento pilíř, který všem věřícím zaručuje, že tento člověk bude uvržen do pekla a bude potrestán. Vše, co učiníme, řekneme nebo si jen pomyslíme, se v soudný den spočítá a budeme nést důsledky za naše chování a při tomto soudu si budeme všichni rovni.

6 Džihád

Džihád patří v dnešní době k často používanému termínu, hlavně v souvislosti s islámským terorismem. Do povědomí široké veřejnosti, zvláště díky médiím, se dostal tento pojem hlavně kvůli událostem 11. září v USA. Ovšem slovo džihád je často spojováno pouze s násilnými akcemi teroristických skupin, které se hlásí k islámskému náboženství. Ale džihád má mnohem širší význam, jehož smysl popíšu níže.

Dále se s pojmem džihád také často pojí spojení „svatá válka“, které je naprosto nepřesné a nikde v žádném zdroji islámského náboženství, ať už je to Korán, sunna nebo šarí'a, se s ním nesečkáme. Pojem „svatá válka“ se podle mého názoru rozšířil z toho důvodu, že valná většina Evropy, vzhledem k její křesťanské tradici, zná tento pojem z dějin v rámci středověku a středověkých válek křesťanské církve. Proto se každému ihned vybaví „barbarské“ válečnictví za účelem „šíření víry“, čímž terorismus bezpochyby je. Ale většina islámského světa a muslimské ummy tento způsob šíření víry neschvaluje a neberou ho v žádném případě jako součást své víry.

Už slovo islám, jak již bylo popsáno výše, znamená mj. i slovo mír (muslimové se zdraví slovy As-salámu 'alajkum neboli Mír s vámi). A džihád znamená úsilí nebo snahu, úsilí o to, co se líbí bohu. V tomto kontextu islám rozlišuje dvě roviny džihádu, které vycházejí ze sunny (z prorokova života) – džihád velký a džihád malý. Smyslem velkého džihádu je úsilí o to být řádným muslimem – nepodléhat satanovu pokušení a nesejít ze správné cesty. Vyjadřuje vnitřní boj se sebou samým a je spojen s prohlubováním vlastní víry, jedná se o duchovní „boj“. Malý džihád v sobě zahrnuje fyzický boj, ale hlavně v rámci obrany ummy, který má stanovená pravidla. Hanbalovská právní škola jako jediná dává džihád na stejnou úroveň jako ostatní pilíře víry (viz. výše).

Jako další dělení džihádu, se kterým přišli právní znalci islámu – tzv. ulamá vypadá následovně²³:

džihád srdcem (al-džihád bi'l-kalb) – jedná se o vnitřní boj, prohlubování víry a odolávání pokušením a hříchům

džihád jazykem (al-džihád bi'l-lisán) – jedná se o šíření islámu ústně, boj proti nepravdám; vedle džihádu jazykem uvádí Crofter²⁴ ještě usilování perem – tzv. džihád al-kalam

džihád rukou (al-džihád bi'l-jad) – jedná se převážně o charitativní činnost

džihád mečem (al-džihád bi's-sajf) – jedná se o prosazování islámu různými formami násilí

6.1 Džihád mečem

Vzhledem k tomu, že džihád mečem je ze všech forem džihádu nejvíce spjatý s islámem a bývá to první věc, kterou si lidé představí, když se řekne islám, budu se mu věnovat obšírněji.

Džihád mečem má svá, i když ne zcela jednotná, pravidla. Například džihád mečem nikdy nesmí být veden pro zisk nebo pro obohacení se jakýmkoli způsobem, považuje se to za jeden z největších (neodpustitelných) hříchů - širk²⁵. Za dob proroka Muhhamada byla vysoká bojová morálka, za prvé proto, že již v té době bylo silné kolektivní cítění ummy a odevzdání se bohu a také proto, že když mudžáhid²⁶ zemře v boji za boha, smažou se všechny jeho hříchy a jde rovnou do ráje. Tento aspekt považuji za velice důležitý při pochopení myšlení těch, kdo se účastní sebevražedných atentátů. Usilování o to, přijít po smrti do ráje je pro všechny muslimy celoživotním cílem. Vzhledem k tomu, že při úmrtí v boji

---

²³ MENDEL, M. *Džihád, islámská koncepce víry*. Brno: Atlantis, 1997. ISBN 80-7108-151-5. str.

26

²⁴ CROFTER, W., *Velká kniha islámu*. Praha : BVD, 2006. str. 166-172, ISBN 80-903754-0-5.

²⁵ Širk = neodpustitelný hřích, jedná se o modloslužebnictví – neuznávat Alláha jako jediného boha

²⁶ Mudžáhid = ten, kdo vede džihád

za Alláha jde muslim přímo do ráje, může to být pro fanatické sebevražedné atentáčníky jeden z motivátorů pro to takový čin vykonat.

Problematika džihádu mečem je velice komplikovaná. Ani samotní muslimové nikdy nenašli jednotnou odpověď na tuto otázku. V Koránu jsou verše, které džihád mečem nepovolují (to jsou dřívější – mekkánské) a pak jsou v Koránu verše, které aktivní boj přímo přikazují. Tento fakt se přisuzuje tomu, že v mekkánském období, kdy Muhhamad byl pouze prorokem a umma ještě nebyla celistvá, neměl potřebu bojovat. Po přestěhování se do Medíny se z proroka stal také politický vůdce a potřeboval se bránit útokům ze strany Mekky. Sunna vyčleňuje některé skupiny osob z džihádu mečem. Ne všichni za dob Muhhamada se museli účastnit džihádu mečem, z této povinnosti byli vyloučeni nemocní a slabí nebo chudí, kteří nemají na výdaje spojené s džihádem. Vzhledem k tomu, že Muhhamad ženám přiřkl rovnocenné sociální postavení, tak se i ony musely zúčastňovat džihádu – i když ne přímo se zbraní v ruce – ošetřovaly např. zraněné. Dále se džihádu nemuseli účastnit muži, kteří doprovázeli své manželky na hadždž nebo ti, kteří se starali o přestárlé rodiče, o sirotky po jiných mudžáhídech nebo ti, kteří měli vážně nemocné dítě

Dále se s „pravidly“ džihádu setkáváme také v Božím zákonu šarí'a²⁷, který vyčleňuje z povinnosti na aktivním boji osm skupin a rozšiřuje tak sunnu. Ovšem pokud nepřátelé zaútočí na území islámu, je boj podle šarí'i povinný zcela pro všechny.

1. nezletilí – nemají právní uschopnění pro boj se zbraní
2. nemocní – jsou zproštěni povinností jako je hadždž, půst nebo modlitby
3. otroci – majitel otroka by jeho smrtí utrpěl majetkovou ztrátu
4. ženy -jak již bylo psáno výše Muhhamadovo přesvědčení (sunna) je v rozporu s šarí'ou v otázce zapojení žen do džihádu mečem. Ale tento postoj v šarí'e je postaven na jiném hadíthu, kdy Aiša – jedna

---

²⁷ Šarí'a = souhrn právních norem, Boží zákon

z Muhhamadových manželek chtěla jít s ním do boje – on jí však řekl, že Džihádem žen je pouť do Mekky. Šarí'a dále uvádí, že pokud je výprava bezpečná, tak se jí mohou účastnit ženy, ale pouze ty, které jsou již po přechodu. Pokud je potřeba, aby vojsko doprovázely ženy pro uspokojování jejich sexuálních potřeb, je lepší vzít otrokyně – nikdy však ne svobodné muslimky.

5. chudí – ti, kteří nemají prostředky na to, aby zabezpečili rodinu, případně aby vedli boj
6. faqíh – tj. islámský znalec práva a Koránu – tento bod je zmiňovaný pouze hanífovskou právní školou²⁸
7. mladiství – resp. ti, kteří nedostali povolení od rodičů, rozpory jsou v tomto případě hlavně mezi sunnitskými právními školami v situaci, kdy rodiče nejsou muslimové – Hanífovská a málikovská škola bere v potaz to, že když rodiče se bojí o synův život – syn nemusí jít do boje, je-li však jejich úmysl jiný – syn do boje jít musí. Šáfí'ovská a hanbalovská škola odepírají rodičům, kteří nejsou muslimové, jakékoli právo na to, zakazovat synovi jít do boje
8. dlužníci – dlužníci si musí žádat o povolení svého věřitele, ale pokud povolení dostanou, ani tak není vhodné, aby do boje šli

6.2 Některé úryvky z Koránu, které se věnují džihádu²⁹

Výroků v Koránu, které se věnují boji, je skutečně nepřehledné množství, proto jsem vybrala pouze pár úryvků, které jasně hovoří o boji. Jak již bylo psáno výše, některé jsou mírnější a některé naopak dosti důrazné (je to vysvětlováno stářím výjevu). Avšak nesmíme zapomínat na to, že i když je níže v úryvcích psáno slovo boj, nemusí být myšleno boj násilný. Může se jednat i o Velký džihád – tedy mírumilovný. Často však záleží na výkladu, jak daný úryvek pochopíme.

²⁸ Založena Abú Hanífou, tento směr vyznává více než třetina sunnitského muslimského světa

²⁹ *Korán*. Vyd. 7., V tomto překladu 3., přeložil Ivan Hrbek, v nakl. Academia I. Praha: Academia, 2000. 797 s. ISBN 80-200-0246-4.

2:190: A bojujte na stezce Boží proti těm, kdož bojují proti vám, avšak nečiňte bezpráví, neboť Bůh nemiluje ty, kdož se bepráví dopouštějí.

2:191: Zabíjejte je všude, kde je dostihnete, a vyžeňte je z míst, odkud oni vás vyhnali, vždyť svádění od víry je horší než zabití. Avšak nebojujte s nimi poblíže Mešity posvátní dokud oni s vámi nezačnou bojovat. Jestliže však vás tam napadnou, zabte je – taková je odměna nevěřících!

2:256: Nebudiž žádného donucování v náboženství! A již bylo jasně rozlišeno správné vedení od bloudění! Ten, kdo nevěří Tághúta³⁰ a věří v Boha, ten uchopil se rukojeti spolehlivé, jež se nikdy neutrhne. A Bůh je slyšící, vševědoucí.

4:76: Ti, kdož uvěřili, bojují na stezce Boží, a ti, kdož neuvěřili, bojují na stezce Tághúta. Bojujte proti přátelům satanovým, vždyť slabé jsou proti vám úklady satanovy.

4:89: A přáli by si, abyste se stali nevěšícemi, jako jsou oni, a abyste byli setjní. Neberte si mezi nimi přátele, doku se nevystěhují na stezku Boží! A jestliže se obrátí zády, pak je chytřte a zabte, kdekoliv je naleznete! A neberte si z nich ni přátele, ani pomocníky

4:90: kromě těch, kteří jsou spojeni s lidem, mezi nímž a vámi jest úmluva, nebo kteří k vám přišli se stísněnými hrudmi z toho, že mají bojovat proti vám nebo proti lidu svému. Kdyby byl Bůh chtěl, byl by jim dal vládu nad vámi a oni by byli proti vám bojovali. Jestliže však se vís straní, aniž s vámi bojovali, a vzdají se vám na milost, pak Bůj vám nedává proti nim žádné oprvání k boji.

8:15: Vy, kteří věříte! Když se na pochodu střetnete s nevěšícemi, neobracejte se k nim zády!

8:61: A budou-li ochotni k míru, buď k němu ochoten i ty a spoléhej na Boha, vždyť On slyšící je i vševědoucí.

---

³⁰ Tághút je uctívání vše kromě Boha

60:8: Bůh vám nezakazuje, abyste byli dobří a spravedliví vůči těm, kdož nebojovali proti vám kvůli náboženství a nevyhnali vás z příbytků vašich, neboť Bůh věru miluje pocitvé.

6.3 Nejznámější islámské teroristické organizace³¹

Terorismus, teroristické atentáty nebo terorista, taková slova jsou slýchaná z médií relativně často. Co ale terorismus znamená a co všechno si pod tím máme představit? Jedna z definic terorismu ho popisuje takto: „*Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou vestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.*“³² Z toho vyplývá, že aby se jednalo o teroristický čin, jsou podstatné tyto věci: musí jít o plánovaný a promyšlený útok, je zaměřen na civilisty, kteří s cílem útoku nemají nic společného, má silný psychologický dopad na společnost, vyvolává strach. Islámistických teroristických organizací je opravdu velké množství – řádově desítky až stovky. Většina z nich jsou ale malé uskupení, případně spadají pod nějakou větší organizaci.

Neměli bychom ale zapomínat na to, že náboženští teroristé nejsou jenom muslimové! Například v Izraeli funguje více než 20 radikálních skupin židovských extrémistů. A dokonce ani křesťané nemají „čistý štít“ v oblasti terorismu, určitě každý zná Ku-klux-klan³³, který již od 19.století (až do současnosti) koná teroristické akce a USA. Dále najdeme např. v České republice neznámou teroristickou křesťanskou (!) skupinu Army of God, která působí ve Spojených státech. Dělá bombové útoky na potratové kliniky, přičemž tyto činy obhajuje citacemi z Bible.³⁴ Nevidím jako problém, že se v médiích mluví o

---

³¹ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0.;

INTROVIGNE, M., *Hamás, islámský terorismus ve Svaté zemi*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-629-X.

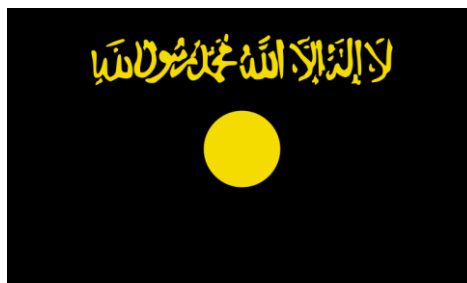
³² BRZYBOHATÝ, *Terorismus I.* Praha: Police history, 1999. ISBN 80-902670-1-7. str. 11.

³³ Pouze některé organizace Ku-klux-klanu se hlásí ke křesťanství

³⁴ Army of God. [online]. [cit. 2012-02-15]. Dostupné z: www.armyofgod.com

islámském terorismu, přijde mi ale přinejmenším zarážející, že nikdo zde neví o tom křesťanském.

6.3.1 Al'Qaida

Obrázek 1 – Vlajka organizace Al'Qaida

Al'Qaida nebo česky také Al-Káida znamená v arabštině Základna. Organizace je založena na islámském radikalismu a skládá se hlavně ze sunnitských muslimů a mezi její cíle útoků patří Západ, hlavně USA. Snaží se také o zavedení islámské teokracie. První impuls pro to, aby tato organizace vznikla, spadá do počátků 80. let, kdy byl Afganistán okupován Sověty, tato skupina mudžáhidů bojovala za osvobození Afganistánu a byla finančně podporována paradoxně mj. i USA, která je vyzbrojila a postarala se o výcvik vojáků. Po skončení studené války v Afganistánu se organizace rozpadla na menší skupiny, přičemž do čela jedné z nich (a také té nejaktivnější) nastoupil Usáma Bin Ládín, který zdědil po svém otci – podnikateli - obrovský majetek, ze kterého sponzoroval Al-Káidu. Na začátku devadesátých let se Bin Ládín přestěhoval i se svou skupinou do Súdánu, kde (se svolením vlády) vybudoval vojenský tábor na cvičení islámských radikálů. Vzhledem k tomu, že USA vyvíjela silný tlak na Súdán, byl v roce 1996 Bin Ládín donucen opustit zemi a přestěhoval se zpět do Afgánistánu, kde uzavřel spojení s další teroristickou skupinou - Tálibánem. Vzhledem k tomu, že Bin Ládín v Afganistánu vytvořil spojení s mnoha dalšími organizacemi, vznikla síť buněk Al-Káidy (např. Organizace Al-Káidy pro džihád v Mezopotámii), které jsou soběstačné, jak organizačně, tak finančně. Finance často pocházejí z nelegální činnosti, jako je prodej drog nebo různé finanční podvody. Jejich nejznámější teroristický útok se odehrál 11. září 2001, kdy byla ukradena čtyři americká letadla na vnitrostátních linkách. Dvě letadla narazila do obou budov Světového obchodního centra v New Yorku (také

nazývaná Dvojčata)³⁵. Další letadlo narazilo do budovy Pentagonu poblíž Washingtonu D.C. Ve čtvrtém letadle únosci neuspěli a byli přemoženi pasažéri na palubě letadla a byli donuceni narazit do země ve Virginii. Jejich cíl není zcela jasný, ale předpokládá se, že letadlo mělo narazit do Kapitolu ve Washingtonu. Při tomto útoku zemřelo necelých 3000 lidí, což je nejvíc obětí v dějinách terorismu. I přesto, že se bezpečnostní opatření po 11. září razantně zvýšila, následovaly další útoky. Mezi největší patří útoky na ostrově Bali v roce 2002 – 202 mrtvých; útoky v Madridu v roce 2004 – 191 obětí; útoky v Londýně 2005 – 52 mrtvých. Útoků bylo naplánováno mnohem více, ale bezpečnostním složkám se některé útoky podařilo zmařit. Asi největší plánovaný útok, který se podařilo překazit britské tajné službě, byla připravovaná série bombových útoků na londýnská letadla, která směřovala do USA. Usáma Bin Ládín byl zabit 2. května 2011 ve svém sídle americkou speciální jednotkou.

6.3.2 Hamás

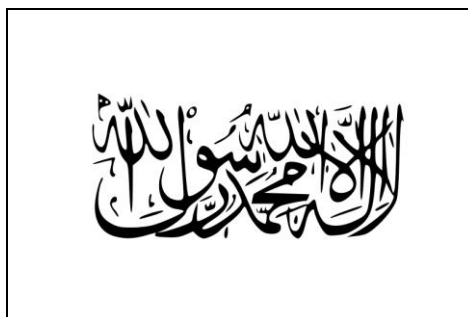
Obrázek 2 – Vlajka organizace Hamás

Slovo Hamás v sobě spojuje zkratku této organizace (Al-Haraka al-Mukáwama al-Islámíjja – neboli „Hnutí islámského odporu) s arabským slovem hamás, který znamená nadšení. Momentálně toto hnutí patří k nejvýznamnější radikální islámistické organizaci v Palestině. Dříve v Palestině byla u moci skupina Fatáh, ale hnutí Hamás je přijímána lépe – považuje se za méně zkorumpovanou a také její civilní křídlo se stará o charitativní činnost v Palestině (provozují např. svoje školy). Na druhé straně je zde ozbrojené křídlo, které je zaměřeno proti Izraeli. V devadesátých letech skupina spáchala mnohé útoky proti Izraeli, přičemž nerozlišuje mezi vojáky a civilním obyvatelstvem.

³⁵ Útok na Světové obchodní centrum se odehrál již v roce 1993, kdy bylo nákladní auto s půl tunou výbušnin odpáleno v jehopodzemních garážích. Zemřelo 6 lidí a přibližně 1000 jich bylo zraněno, ale cílem bylo, aby se budova zřítíla, což se nepovedlo.

Největší rozbroje v Palestině vypukly po volbách do sněmovny v roce 2006, kdy tyto volby vyrál právě Hamás (Fatáh, který zde do té doby vládnul, skončil druhý). Od té doby se země potácí v neustálých bojích a občanských válkách. V roce 2007 Hamás obsadil pásmo Gazy a Fatáh na to zareagoval rozpuštěním vlády, což však Hamás neuznal, proto zde vzniklo jakési dvojvládí.

6.3.3 Tálibán

Obrázek 3 – Vlajka organizace Tálibán

Tálibán vznikl na území Palestiny a řadí se k radikálním islamistickým hnutím, která vznikla v 90. letech 20. století. Velice brzy se stoupenci Tálibánu přesunuli do Afganistánu, který také záhy ovládli a sjednotili. Do čela Tálibánu se postavil Mohammed Omar, který v zemi nastolil velice přísnou teokratickou diktaturu založenou na právu šarí'a. Byla zakázána všechna celosvětová média (jako např. internet a televize). Zavedly se extrémně kruté tresty jako je kamenování a amputace končetin. Zvláště postavení žen bylo silně utlačeno – musely nosit na veřejnosti nosit burky, nesměly navštěvovat školy, ani lékaře. Tyto kroky vedly k silné kritice ostatních států a to dokonce i teokratického Íránu. USA, které dlouho podporovaly Tálibánské hnutí, se obrátily proti nim, když vyšlo najevo, že podporují Al-Káidu a jejich útoky proti USA. Od té doby se Spojené Státy začaly silně angažovat v Afganistánu a začaly vést operaci proti terorismu v Afganistánu. Přičemž většinu území obsadili a vytlačili Tálibán na jih území. V boji proti Tálibánu jim od roku 2006 také pomáhá NATO (včetně českých vojáků). Ale vliv Tálibánu je stále v této zemi silný.

7 Islám na území Čech³⁶

7.1 Islám v Evropě a českých zemích – od středověku do 20. století

Historie vztahu muslimů a Evropy sahá až do raného středověku, tedy až do doby pádu Západořímské říše. V historii Evropy můžeme nalézt nezpochybně počet kontaktů s muslimy, ať již válečné či obchodní, ale nejzásadnější vliv můžeme sledovat v působení muslimů v obsazení Pyrenejského poloostrova, ke kterému došlo na počátku 8. století, kdy se Evropa zmítala, po pádu Západořímské říše, v nejednotnosti, ať už územní, tak i náboženské. Celá osmisetletá muslimská éra začala r. 711, kdy se muslimové vylodili na mysu Dlabal Tárik (Gibraltar) a do pěti let obsadili celý Pyrenejský poloostrov – území, které obsadili, se nazývá Andalusie z arabského Al-Andalus neboli země Vandalů. V této době obsadili i Sicílii, Maltu, Kypr, Sicílii a další jižní části Evropy. V 9. století ustalo dobývání dalšího území a v této době hodně vzkvétal obchod mezi muslimy a zbytkem Evropy. I přesto, že všechna tato území nakonec křesťané dobyli zpět, vliv islámské kultury je zde znatelný dodnes.

Dalším také významným kontaktem s islámskou kulturou došlo při pět set let trvající osmanské nadvládě nad Balkánem. Nejpočetnější muslimská menšina z tohoto období zůstala v Bulharsku, kde i po několika etnických čistkách tvoří turecká menšina (vyznávající islám) přibližně 10 % obyvatel Bulharska, vedle Turků je zde i významná muslimská menšina Pomaků. Drobné muslimské enklávy jsou i na území Rumunska, Řecka či Bosny a Hercegoviny.

Naším zemím nejbližší kontakt (tedy alespoň větší a soustavnější) s islámským světem spadá do dob Rakousko-Uherska, které sousedilo a občas i bojovalo s Osmanskou říší. Příkladem budiž rok 1683, kdy došlo k ohrožení Vídně tureckou armádou a některé oddíly se dostaly až na jižní Moravu. Po ústupu tureckých vojsk od Vídně, zde však zůstalo velké množství vojáků, zajatců

---

³⁶ BEČKA, J.; MENDEL, M. *Islám a České země*. Praha: Votabia, 1998. ISBN 80-7220-034-8; MENDEL, M., OSTŘANSKÝ, B., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Nakladatelství Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9

a jiných členů vojenského personálu. Ale nejenom kvůli této události byl na území Rakouska-Uherska cítit značný islámský vliv. Velký pohyb muslimů byl zaznamenán i po roce 1878, kdy Rakousko-Uhersko podniklo válečné tažení na vytlačení Osmanů z Bosny a Hercegoviny, tato událost měla za následek mj. i příchod muslimských Bosňáků za prací do Rakousko-Uherska, tedy i na území dnešní České republiky.

Přítomnost muslimů na německém území (dříve Prusko) nebyla také žádnou výjimkou – v 19. století Prusko uzavřelo s Osmanskou říší několik obchodních dohod a později s ní dokonce uzavřelo i celní unii. Příliv muslimů do Německa byl zaznamenán v rámci druhé světové války, kdy se čtvrtina z milionu sovětských zajatců se rozhodla spolupracovat s Třetí říší – mezi zajatci bylo i množství muslimů. V druhé polovině 20. století se odehrál nový příliv muslimů do Německa, hl. v rámci smlouvy o přijetí zahraničních pracovních sil –tzv. gastarbeiterů, mj. i z Turecka. Většina gastarbeiterů již v Německu zůstala, a proto zde můžeme najít početnou muslimskou menšinu.

Našemu území se však přímý kontakt s islámskou nadvládou vyhnul, proto spíše než co jiného byl nejčastější osobní styk s touto kulturou přes obchodování, protože i Praha se ve své době těšila bohatému obchodnímu životu. Nesmí být opomenuto, že poznávání islámské kultury probíhalo nejvíce skrze literaturu. Zmínky o islámu z období středověku jsou v podstatě pouze písemné překlady některých významných arabských děl. Případně překlady cestopisů cizích autorů z arabských zemí (např. Marco Polo – Milion), později můžeme nalézt i cestopisy některých českých cestovatelů, těch bylo však pouze hrstka – jedním z nejznámějších je Martin Kabátník. Jeho text Cesta z Čech do Jeruzaléma a Kaira přinesl objektivní pohled na každodenní život muslimů. Ve vrcholném středověku můžeme nalézt velký počet náboženských polemik, některé i od českých autorů. Většina této literatury však vyobrazovala islám velmi negativně a značně ho zkreslovala.

Nejvíce arabská kultura obohatila Evropu svou vědou, která byla v té době na mnohem vyšší úrovni než ta evropská. Díla, která se zabývala např. lékařstvím, matematikou, fyzikou apod. byla z arabštiny překládána do latiny a po dlouhou

dobu sloužila v Evropě např. i jako učebnice na vysokých školách. Nejvíce evropskou vědu nejspíše obohatil mnohostranný učenec Abú Alí Ibn Síná, v Evropě však známý pod jménem Avicenna. Největší zásluhu nese právě v oblasti medicíny, ale věnoval se i filosofii, a je pokládán i za básníka a prozaika. V oblasti matematiky nejspíše ovlivnil Evropu nejvíc arabský astronom Abú Džá'far Muhammad Ibn Músá al-Chórezmí – v Evropě známý jako Algoritmu, který k nám zavedl indické číslice, které dneska známe pod jménem „arabské“ číslice. I v oblasti alchymie, ze které se později vyvinula chemie, můžeme zaznamenat silný arabský vliv – např. některá slova pochází z arabštiny jako je alkohol (al-kuhúl), elixír (al-iksír) nebo nafta (naft).

7.2 Situace islámu na území České republiky – od 20. století do současnosti

7.2.1 Období první republiky a první světové války

Po rozpadu Rakousko-Uherska v roce 1918 byla situace muslimů u nás, dalo by se říct, na mrtvém bodě. V této době neměli žádné snahy o vytvoření vlastní náboženské obce a v podstatě ani netvořili žádnou komunitu. Až ve třicátých letech dvacátého století začaly vznikat myšlenky na jednotnou muslimskou komunitu, z tohoto podnětu vzešlo založení Moslimské náboženské obce pro Československo s ústředím v Praze, které vzniklo v roce 1934. Muslimové okolo této organizace si vytyčili cíl, že zmapují muslimskou menšinu v Praze, a hlavně, že se zasadí o vystavění mešity a řádné registrace u čsl. úřadů. Registrace ovšem byla velmi problematická, návrh byl podán ministerstvu školství a národní osvěty, pod které náboženské společnosti spadaly. Ovšem, aby byla registrace platná, musela ji podpořit celá vláda. Ministerstvo vnitra a ministerstvo spravedlnosti mělo k návrhu množství formálních připomínek – obec musela stanovy, proti kterým měla ministerstva výhrady, několikrát přepracovávat. Těžkosti nezpůsobovaly pouze formální nedostatky, problém tvořila i nejednotnost legislativy v jednotlivých částech Československa. V Čechách a na Moravě platil zákon z r.1912 o uznání islámu jen hanafitského ritu, na Slovensku pak zákon z r. 1916, který uznával islám bez ohledu na právní školy. K žádosti se vyjadřovaly i úřady na Zakarpatské Ukrajině. Problémem byly

i některé přemrštěné nároky muslimské obce – jako např. vykonávat svatby a konat pohřební obřady nebo požadavek na uznání arabštiny jako úředního jazyka. Tyto věci a k tomu ještě vnitřní rozpory prohlubovaly nedůvěru ministerstev k muslimské obci. Do začátku druhé světové války se ve věci registrace muslimské obce nic nezměnilo. Muslimská obec fungovala dále, i když na kraji legality. V roce 1937 začal vycházet časopis Hlas, který vycházel až do roku 1945. V roce 1941 se muslimská obec po dlouhých sedmi letech dočkala své registrace. Vše se však změnilo po ukončení druhé světové války a nástupu komunistů k moci. Benešovy dekrety z roku 1945 anulovaly všechny právní akty, které vznikly za doby Protektorátu. V tomto roce muslimská obec na dlouhá léta ukončila svou činnost.

Velký podíl na vzniku muslimské obce a nejvýraznější osobou byl bezesporu Alois Bohdan Brikcius, který jako konvertita převzal jméno Mohamed Abdalláh (1903-1959). Stal se rozporuplnou osobou, která se stala hned několikrát hlavou obce. Ministerstvo vnitra sbíralo o Brikciusovi i o jeho rodině velmi podrobné informace. Brikcius byl již v roce 1945 zatčen v rámci dekretu, který se týkal „potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů“ a byl uvězněn na Pankráci. O rok později byla vznesena na jeho osobu další obžaloba za to, že během války odmítl pomoci Židům od tranfoportu do Terezína. I přes různá svědectví ve prospěch Brikciuse byl v květnu 1946 odsouzen na osm let.

7.2.2 Léta socialismu 1945-1989

Vedle starších členů obce, jako byl Brikcius, Zapletal či Lhota se soustředili i noví členové, kteří později byli významnými osobnostmi, i když každý trochu jinak. Mezi mladší členy patří např. Mohamed Ali Šilhavý, který později stanul v čele muslimské obce, dále to byl Ahmed (Ivan) Hrbek a Abdalláh (Jiří) Bečka, kteří se prosadili hlavně jako autoři, kteří psali o islámu. Po nástupu komunismu byl Benešovými dekrety zrušen zákon, podle kterého byla muslimská obec registrována. Náboženské společnosti musely požádat o znovuregistrování, avšak s přihlášením k účasti na budování socialistické společnosti, přičemž muslimská obec tento akt neprovedla. Do poloviny šedesátých let se muslimové nijak neprosazovali – nebo alespoň ne veřejně. Muslimská obec využila

vnitropolitické liberalizace v období tzv. Pražského jara a požádali o registraci organizace nesoucí název „Yeni çeri – Sociální organizace Moslimů v Praze“. Zároveň byla podána i žádost o registraci náboženské společnosti s názvem „Svaz muslimských obcí v ČSSR“. Od státu se jim ale nedostalo žádné odpovědi a do pádu komunismu muslimská obec stagnovala.

7.2.3 Po roce 1989

Po sametové revoluci přichází uvolnění poměrů a členové muslimské obce začínají přemýšlet, jak obec přivést opět k plnému kulturnímu a náboženskému životu. V duchu nově získané svobody však přišla i xenofobií vlna zpráv českých sdělovacích prostředků. Podle vzoru západních médií začaly spojovat islámský fundamentalismus s islámem jako takovým, šířily se negativní emoce vůči islámu i v rámci literatury apod. Nicméně muslimská obec v čele s Mohamedem Ali Šilhavým žádá o znovuuznání obce, nyní s názvem Al-Ittihad Al-Islami - Ústředí muslimských náboženských obcí. Na to se jim dostává odpovědi od federálního ministerstva, že se přiznává právo muslimské obci na plnohodnotný duchovní život, ovšem federální ministerstvo zahraničních věcí upozorňuje na fakt, že aby vše bylo *de iure*, musí se obrátit na ministerstvo kultury. V roce 1991 začíná opět vycházet časopis Hlas. Během devadesátých let stále nebyla muslimská obec registrována podle zákona, ale obec byla čím dál aktivnější – pořádala přednášky, rozšiřovala svou vydavatelskou činnost apod. Problémem muslimské obce byl fakt, že k jejich uznání došlo v době Protektorátu, a jak již bylo psáno výše, všechny právní akty z této doby byly zrušeny Benešovými dekrety. Proto když v roce 1991 vyšel nový zákon, ve kterém byly vyjmenovány všechny státem uznané církve, islám mezi nimi nebyl. Pak nastalo období několika let, kdy se Ústředí snažilo domoci registrace různými odvoláními apod., avšak bezvýsledně. Problémem bylo nejen legislativní protiprávnost, ale znovu i formální stránky žádosti – jako byly např. nepřesné formulace apod. Vzhledem k tomu, že Ústředí chyběla právní subjektivita, v důsledku toho nemohla např. nakupovat pozemky či budovy apod., zkrátka nemohla fungovat jako právnická osoba. Proto vznikly v roce 1997 dvě nadace – Nadace pro provoz islámského centra v Praze a v Brně. V průběhu let vznikly i jiné organizace – např. Liga českých muslimů, Všeobecný

svaz muslimských studentů v ČR, Islámské centrum nebo Islámský svaz – klub přátel islámské kultury. Nakonec v roce 2004 se Ústředí muslimských obcí dočkalo své registrace (více níže).

8 Islámské organizace v České republice

V České republice ještě pár let zpět fungovaly i další muslimské organizace než ty, které zde zmiňuji. Ovšem relativně velké množství z nich (vím přibližně o šesti) ukončily svou činnost. Důvody, kvůli kterým ukončily činnost, neznám.

8.1 Ústředí muslimských obcí³⁷

Ústředí muslimských obcí (UMO) bylo založeno se záměrem vytvořit jednotnou muslimskou komunitu v České republice. Proto navázalo na tradici Muslimské náboženské obce, založené roku 1934 v Praze a od roku 1989 prezentované panem prof. Mohamedem Alim Šilhavým. UMO není jen výsledkem spolupráce hlavních muslimských organizací v ČR tj. Islámské nadace v Brně, Islámské nadace v Praze, ale vznikalo i za podpory Svazu Muslimských studentů v ČR, a díky podpisům několika stovek muslimů bylo dne 17.9.2004 toto Ústředí Muslimských Obcí oficiálně uznáno a zapsáno v rejstříku registrovaných církví a náboženských společností ministerstva kultury České republiky, pod číslem 4874/2004-26.

UMO je zastřešující organizací, pod kterou již do dnešního dne vznikly následující samostatné místní muslimské obce:

- Muslimská Obec v Praze
- Muslimská Obec v Brně
- Muslimská Obec v Teplicích.

---

³⁷ Ústředí muslimských obcí. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: www.umocr.cz

8.2 Muslimský svaz studentů a mládeže³⁸

Náplní jejich práce je organizace volnočasových aktivit muslimských dětí, pořádají různé přednášky. Dále pořádají tábory (letní a zimní) nebo např. fotbalové turnaje. Má celostátní působnost.

8.3 Muslimská komunita Hradec Králové³⁹

Muslimská komunita v Hradci Králové spojuje muslimy, kteří zde žijí, popřípadě zde studují. Jejimi členy nejsou pouze čeští muslimové, ale například i turečtí nebo palestínští podnikatelé. Velké množství muslimů navštěvuje Karlovu Univerzitu – Lékařskou fakultu a Univerzitu Hradec Králové. Hradecká komunita je relativně malá, má přibližně dvě stě členů, ale každým rokem roste a je velmi aktivní. Pořádají pravidelné večere, fotbal apod.

8.4 Islám na internetu

Komunita muslimů na internetu je velice živá. Na stránkách můžeme najít základní informace o islámu, výpis všech mešit a modliteben v České republice nebo například inzerci a v neposlední řadě různé články, které se vyjadřují k aktuální problematice islámu. Velké množství webových stránek je již neaktivních, ale i přesto život muslimské menšiny na internetu je čilý. K hlavním nebo opěrným webovým stránkám můžeme řadit například www.al-islam.cz, kde publikují i Časopis Hlas⁴⁰ – časopis, který je psán muslimy a řeší v něm svoje aktuální problémy, ale najdeme zde i odborné články věnující se islámské víře a aktivity a současný stav muslimské obce v České republice. Základními weby jsou www.praha-muslim.cz a www.mesita.cz (www.islamweb.cz), což jsou oficiální weby Islámské nadace v Praze a Islámské nadace v Brně, kde najdeme mimo jiné i kontakty na tyto nadace, základní informace o jejich činnosti nebo přesné časy denních modliteb na celý měsíc, které jsou ovlivněné východem a západem slunce, pro každé město zvlášť.

³⁸ Muslimský svaz studentů a mládeže. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: www.svazmuslim.cz

³⁹ Muslimská komunita Hradec Králové. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: www.hkmuslims.cz

⁴⁰ Časopis muslimské náboženské obce v České republice vydávaný již od roku 1937, vydává Ústředí MO v České republice

9 Islámská nadace v Praze⁴¹

První rýsování Islámského centra v Praze začalo již před rokem devadesát, kdy se uskutečňovala první společná kázání. V této době ještě muslimská komunita nemá pronajaté žádné trvalé prostory, ale schází se v různých společenských místnostech, které si pronajímali pouze na páteční bohoslužby. Začátky se odehrávaly např. na velvyslanectví Egypta nebo na studentských kolejiích, protože velkou část muslimů tvořili právě studenti (později založen i Svaz muslimských studentů). Prostory se v této době relativně často měnily.

Změna nastala až v devadesátých letech, kdy v pražské Krči vznikl nejprve Svaz muslimských studentů, o rok později již Islámská nadace v Praze (tehdy nesla ještě název Nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Praze), otevřela modlitebnu, která byla přístupná veřejnosti a měla stálé prostory.

Islámské centrum se stalo nejen místem k pátečním bohoslužbám, ale i místem ke studiu a setkávání muslimů. Postupně začalo své aktivity soustřeďovat i na nemuslimskou část obyvatel a působit jako osvětové centrum. Časem, jak se pražská obec rozšiřovala, vyvstala potřeba větších prostor, proto se v roce 1996 Islámská nadace přestěhovala do Kyjí na Prahu 9, kde ale byla potřeba rekonstrukce. Bylo přistavěno třetí patro a celá budova prošla rekonstrukcí. Slavnostní zahájení provozu se odehrálo 7.5.1999 páteční bohoslužbou.

V pozici imáma⁴² v Islámském centru byly mj. i někteří studenti doktorského studia na pražských vysokých školách, např. Egyptané Džamál Abú Badawí, Chálid Šáfí a Ahmad Abdulazíz Melegy. Prvním imámem s teologickým vzděláním byl šejch Karam al-Badawi z Egypta, který zde působil skoro šest let, dále imámové Ahmad al-Khadhmi z Jemenu a Emir Omič z Bosny.

---

⁴¹ Islámská nadace v Praze. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: www.praha-muslim.cz

⁴² Imám je muslim, který vede konkrétní skupinovou modlitbu. Jiný význam slova je imám mešity, který vede bohoslužby a stará se o všechny duchovní záležitosti komunity, která mešitu navštěvuje.

„Islámské centrum v Praze, nazývané někdy také jako Pražská mešita, je sídlem nejen Islámské nadace v Praze, ale také Svazu muslimských studentů, Muslimské obce v Praze a Ústředí muslimských obcí v ČR.“⁴³

Od července 2003 je v provozu také Informační kancelář i s modlitebnou přímo v centru Prahy – jednu ulici od Václavského náměstí.

Cíle činnosti Islámské nadace v Praze lze rozdělit do tří hlavních směrů:

1. Provoz Islámského centra (mešity)
2. Charitativní činnost
3. Osvětová činnost

Provoz Islámského centra v sobě zahrnuje například to, aby mešita byla přístupná všem, muslimům i nemuslimské části obyvatelstva. Poskytuje možnost prohlídky centra, otevřeno má denně od poledne večerních hodin. Dále zajišťuje páteční bohoslužby a společné sváteční modlitby. Důležitý je měsíc ramadán, kdy je v mešitě speciální program – např. každodenní večere, které přerušují celodenní půst nebo nocování v mešitě posledních deset dní ramadánu. Vzhledem k tomu, že v mešitě se scházejí muslimové různých národností, kázání je vždy ve dvou jazycích – česky a arabsky. Dále centrum pořádá pravidelné přednášky a kurzy arabštiny. Centrum také pravidelně vydává časy modliteb pro Českou republiku, které se od každého města trochu liší.

Charitativní činnost můžeme rozdělit do tří oblastí⁴⁴:

1. Sociální pomoc

Správní rada Nadace shromažďuje prostředky od muslimů, darované jako náboženská daň (zakát) a dobrovolná almužna (sadaqa). Ty se sbírají odděleně od finančních prostředků darovaných na provoz mešity a jsou použity výhradně na

---

⁴³ Islámská nadace v Praze. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: www.praha-muslim.cz/history.htm

⁴⁴ Islámská nadace v Praze. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: www.praha-muslim.cz/about.html

sociální pomoc sociálně slabším rodinám a jednotlivcům. Někdy je z této pomoci hrazen i lékařský zákrok, neplacený pojišťovnou, ubytování potřebných muslimů, nutné cestovní náklady apod.

2. Uprchlícké tábory

Nadace sleduje situaci v několika uprchlických táborech, kde jsou početnější skupiny muslimů. Pomáhá formou ošacení, při oslavách svátků, při zřízení modlitebny v táboře, výuky dětí, finanční pomoci apod.

3. Vězení

Nadace posílá vězněným muslimům dopisy, knihy, časopisy, brožury, časy modliteb, příležitostně je navštěvuje. Ve spolupráci s vedením některých věznic se snaží řešit problémy s vězeňskou stravou. V jedné z pražských věznic zřídila malou modlitebnu, ve které každý pátek zajišťuje bohoslužbu.

Posledním směrem je osvětová činnost. Jedná se jak o pravidelné akce, jako jsou např. přednášky, návštěvy škol, lekce z Koránu, tafsíru⁴⁵ apod. Dále také prezentuje muslimskou komunitu v médiích (rozhovory pro tisk, rozhlas apod., vydává tisková prohlášení,...), poskytuje konzultace studentům a v neposlední řadě se také věnuje překladům knih a vydáváním vlastních knih a brožur.

9.1 Návštěva Informační kanceláře Islámské nadace v Praze

Dne 23.1.2012 jsem měla možnost se jít podívat do Informační kanceláře v centru Prahy⁴⁶. Stovky lidí každý den projdou kolem vchodu budovy, ve které Informační centrum s modlitebnou působí a přesto, když se vejde dovnitř, je zde ticho a klid. Najdeme zde umývárny pro muslimy, aby mohli provést rituální očistu před samotným modlením. Po celou dobu zde se mi věnoval pan Vladimír Sánka⁴⁷, který byl velice ochotný a vstřícný.

---

⁴⁵ Tafsír je výklad Koránu

⁴⁶ Politických vězňů 14, Praha 1

⁴⁷ RNDr. Vladimír Sánka - Narodil se 30. 3. 1959 v Brně. V roce 1983 dokončil studium geochemie na Přírodovědecké fakultě UK v Praze. V letech 1983-1999 pracoval jako vědecký pracovník v Českém geologickém ústavu v Praze. Islám přijal koncem roku 1994. Od roku 1999

Pan Sáhka odhaduje počet muslimů žijících v České republice přibližně na deset až dvanáct tisíc s tím, že valná většina jich žije právě v Praze. Do toho počtu jsou však zahrnuti i muslimové, kteří islám praktikují jen částečně nebo vůbec. Na páteční bohoslužbě se v pražských modlitebnách schází přibližně 500-700 muslimů. Mezi další města, kde funguje islámská komunita, patří například (po Praze) Brno, Teplice, Plzeň nebo Hradec Králové. Roku 2004 byla podle zákona č. 3/2002 Sb.⁴⁸ registrována v Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností⁴⁹ první muslimská náboženská organizace u nás. Tato organizace s názvem Ústředí muslimských obcí v roce 2006 žádala o přiznání tzv. zvláštních práv, které mj. zahrnují povolení na uzavírání církevních sňatků, vyučování náboženství na státních školách, dále možnost založit církevní školy nebo pověřit duchovní k duchovenské službě v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova. Zvláště poslední bod je trochu problematický, protože praktikující muslim, pokud se dostane do výkonu trestu odnětí svobody, nemůže dodržovat své náboženské povinnosti nebo jen v omezené míře. Jediná vazební věznice Ruzyně v Praze vyšla muslimské komunitě vstříc a povolila docházení muslimského duchovního a zřízení muslimské kaple. Žádost Ústředí muslimských obcí však byla Ministerstvem kultury zamítnuta.

Většina muslimů žijící v České republice jsou původem cizinci, tvoří přibližně 90-95% a jedná se zpravidla o muže. Zbývající procenta tvoří čeští konvertité a to jsou naopak hlavně ženy (jedná se spíše o mladé lidi a v Islámské nadaci v Praze jich přijímá islám přibližně 10-20 za rok).

Co se týká problémům s náboženskou diskriminací, tu mají většinou ženy, kvůli svému oblečení je ihned vidět, že se jedná o muslimku. Mají problémy např. sehnat práci nebo se setkávají s různými narážkami na ulici. Muži se také setkávají s problémy, ale ty bývají většinou rasového rázu než náboženského, protože u muže většinou není možné na první pohled poznat, že jde o muslima.

---

pracuje v Islámském centru v Praze jako jeho ředitel. Je také členem správní rady Islámské nadace v Praze a zastupujícím předsedou Ústředí muslimských obcí a organizací v České republice.

⁴⁸ Z.č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů

⁴⁹ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností spravuje Ministerstvo kultury

K otázce prezentace islámu v médiích se pan Sánka vyjádřil tak, že nevidí hlavní problém v main-streamových médiích, která podle něj nejsou vyloženě islamofobní, ale problém vidí v tom, že paušalizují a spojují některé činy s islámem, které ale nemají základ v islámu, ale spíše v kultuře daného místa. Za více nepříjemné považuje některé internetové stránky, které vytrhávají z kontextu pasáže Koránu a na této pokroucené pravdě se snaží ukázat lidem „pravý“ islám. Tyto stránky povzbuzují českou veřejnost k obavám z něčeho, co neznají – ke xenofobii.

Dále jsem se ptala pana Sánky, jestli muslimové nemají problémy v práci, kvůli svým pravidelným modlitbám. Ale většina muslimů s tím problémy nemá. Na pracovní dobu vychází většinou jen jedna – polední modlitba, která je záležitostí pěti minut (musí být na klidném, čistém místě). A vzhledem k tomu, že tuto modlitbu ůze vykonat v časovém rozmezí v létě přibližně 4 hodiny a v zimě 2,5 hodiny, je velký prostor pro to to stihnout. Pokud však přeci jenom tuto modlitbu nelze v práci vykonat jsou dvě možnosti – buď si ji nahradí a nebo, což je pouze krajní varianta, změni práci.

10 Islamofobie

S pojmem islamofobie se můžeme setkat již od konce osmdesátých let. Tento pojem v sobě zahrnuje strach z islámu a veškeré jeho projevy. Často se také stává, že se jedná spíše než o islamofobii, o arabofobii, neboli o projevech xenofobie vůči Arabům (tzn. nejen Arabským muslimům, ale Arabům všeobecně). Zvláště po 11. září se slovo islamofobie začalo dostávat do každodenního života a strach z islámského terorismu, často i neracionální, mezi většinovou společností celého západu narostl.

Jack Shaheen⁵⁰ ve své knize uvádí výsledky výzkumu v USA z roku 1994, kdy bylo provedeno tři tisíce hloubkových rozhovorů. Celkem 42% dotázaných souhlasilo s výrokem, že Muslimové vyznávají náboženství, které toleruje nebo podporuje terorismus. A 47% dotázaných souhlasilo s tvrzením, že muslimové jsou protizápadní a protiameričtí. Ale pozor, tento průzkum byl proveden ještě před největším teroristickým útokem 11. září. Z výzkumu také vyplynulo, že většina dotázaných věří, že všichni muslimové jsou Arabové, ale Arabové tvoří pouze 12% z celkového počtu muslimů. Shaheen dále zkoumal americkou kinematografii a upozorňuje na fakt, že muslimové a Arabové jsou ve více než tisíci celovečerních filmech ukázáni jako agresivní a hrubí, povětšinou teroristé. Již v osmdesátých letech vyšly filmy jako *The Delta force*, *The Ambassador* apod., kde jsou palestiničtí muslimové ukazováni jako nepřátelé číslo jedna a pojmenováni jako např.: „son of a bitch“, „scumbag“, „fly in peace of a shit“, „bastards“ („z kurvysyn“, „šmejď“, „kus sraček“, „bastardi“) nebo jako ti, kdo masakrují děti. Tím, že tento obraz je divákům předáván již od osmdesátých let, mohou diváci získat špatný dojem, že tento obraz je správný. Shaheen přirovnává obraz muslimů v dnešní kinematografii k zesměšňujícímu a urážejícímu obrazu Židů v kinematografii třetí říše.

V praxi je islamofobie doprovázena i projevy nesnášenlivosti, diskriminace, netolerance i rasismu. V Evropě se islamofobie nespojuje jen

---

⁵⁰ SHAHEEN, G. J. Arab and Muslim stereotyping in American popular culture. Washington D.C.: Georgetown University, 1997. ISBN 978-1929218004.

s teroristickými útoky, ale i se stále vzrůstajícím počtem muslimských přistěhovalců. Dokonce i evropští politici žádají přísnější přistěhovaleckou politiku a tím i rozdmýchávají a nepřímou podporují islamofobní myšlenky.⁵¹ Islamofobii v Evropě se již dlouho zabývá např. European Union Agency for Fundamental rights (Agentura Evropské unie pro základní práva)⁵², kde najdeme celou řadu zpráv o aktuálním stavu muslimské komunity a o projevech islamofobie (např. vypalování či znesvěcení muslimských mešit a hřbitovů, strhávání šátků muslimských ženám, apod.).

10.1 Islamofobie na internetu

Zahraničních stránek, které se jsou islamofobní je celá řada, pro svou práci jsem ale vybrala dvě videa, která jsou nejznámější a nejvíce rozšířená a také jsou velice extrémní.

10.1.1 Fitna

Fitna⁵³ je necelých sedmnáct minut dlouhé video, které je spíše než islamofobní vyložení proti-islámské. Fitna je z roku 2008 a podepsal se pod něj holandský poslanec Geert Wilders, čímž se dostal i na černou listinu Al-Káidy. Od jeho filmu se okamžitě holandská vláda distancovala. Na Fitnu reagoval mimo jiné i tehdejší holandský ministr zahraničních věcí, který otiskl v arabských novinách výzvu, aby muslimové zachovali chladnou hlavu. Wildersovi byl dokonce zakázán vstup do Spojeného království. Reakcí na film bylo nespočetně, toto jsou jen ty, které považuji za hlavní.

Na začátku videa je upozornění, že video obsahuje šokující záběry a domnívám se, že některé záběry jsou více než šokující, takže toto upozornění je opravdu na místě. Hned po tom je vyobrazena karikatura proroka Muhammada s turbanem na hlavě, ve kterém je bomba a vedle toho začne ubíhat čas do její

---

⁵¹ ČEJKA. Islamofobie, arabofobie a související pojmy. *Evropské město* [online]. [cit. 2012-02-13]. Dostupné z:

http://www.evropskemesto.cz/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=354

⁵² *European Union Agency for Fundamental rights* [online]. [cit. 2012-02-13]. Dostupné z:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm

⁵³ *Youtube: Fitna* [online]. [cit. 2012-02-13]. Dostupné z:

<http://www.youtube.com/watch?v=CgyJIBEG40A&feature=fvsvr>

vybuchnutí – čas je shodný s délkou videa. Ve videu se několikrát zmiňují části Koránu, ve kterých se objevují pobídky k násilí. Začátek videa zobrazuje záběry nárazu letadla do jedné z věží Světového obchodního centra, při útoku 11. září. Vše dokresluje telefonát ženy, která se v tu chvíli nachází v jedné z věží a volá o pomoc. Další záběry ukazují teroristický útok na vlak v Madridu a útok z roku 2005 na londýnské metro a autobus. Drastické záběry mrtvých lidí bez končetin jen zdůrazňují emoční sílu videa. Ve videu jsou ukázány proslovy různých zfanatizovaných vůdců, jejichž výroky mluví o zabíjení („Alláh je šťastný, když je nemusim zabít), jsou silně antisemitské (mluví o usekávání hlav Židům), proti-homosexuální a také v nich mluví o ovládnutí celého světa pomocí násilí a zabíjení. Z mého hlediska nejdrastičtější částí videa je moment, kdy islámští teroristé podříznou hrdlo zajatci a pak ukazují jeho oddělenou hlavu. Velká část videa se věnuje islámu v Holandsku, odkud video pochází a všechny výjevy mají silný islamofobní charakter. Na konci videa je opět karikatura Muhammada s bombou v jeho turbanu a hodiny odpočítávají konec.

10.1.2 The world is changing (Kolonizace světa)

Video *The world is changing*⁵⁴ upozorňuje na to, že demografie většiny světa se mění a měnit se bude. Není zde upozorňováno na terorismus, ani na násilí v islámu, toto video je prezentací stále se rozrůstající komunity muslimů v Evropě a v severní Americe. Upozorňuje na to, že pro zachování kultury je potřeba větší porodnost, než ta, kterou má většina evropských zemí. Naproti tomu muslimská porodnost je mnohonásobně větší. Ve videu jsou také výpočty, které vycházejí z momentální porodnosti, které ukazují budoucí demografii, která bude převážně muslimská, upozorňují na to, že většina evropských zemí se v blízké budoucnosti stane muslimskými zeměmi. Je zde uveden citát Kadáfího, který říká: „Jsou zde znamení, že Alláh daruje vítězství Islámu v Evropě bez mečů, bez zbraní, bez dobývání. Nepotřebujeme terorismus, nepotřebujeme sebevražedné atentátníky. 50 a více milionů Muslimů (v Evropě) změní Evropu v muslimský kontinent v příštích pár desetiletích.“ Celé video je dokresleno arabskou hudbou.

---

⁵⁴ *Youtube: The world is changing* [online]. [cit. 2012-02-13]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=UTzEpt49yeU>

10.2 Projevy islamofobie v České republice

I přesto, že v České republice žije pouze malá komunita muslimů, můžeme se i zde setkat s islamofobními tendencemi, někdy i velice výraznými. Příkladem může být i výrok prezidenta Václava Klause z roku 2010, kdy se jednoznačně vyjádřil proti výstavbě mešit v České republice.⁵⁵ I takovéto veřejně prezentované postoje od hlavy státu mohou vést k islamofobnímu smýšlení většinové společnosti nebo ho minimálně podporují. O muslimské komunitě v České republice, ten kdo nechce, ani neví. Nedělají žádné protestní akce, nejsou nijak politicky ani společensky aktivní – mimo svoji komunitu. Nejsou závislí na našem sociálním systému oproti jiným minoritám, a to díky svým způsobům sociálního zabezpečení – náboženské dani zakát, která je přerozdělována potřebným. V podstatě by se dalo říci, že v tichosti a bezproblémově fungují a žijí mezi námi, aniž by způsobovali problémy. Proto považují veškeré proti-mešitní, proti-muslimské a podobné akce a výroky za islamofobní.

10.2.1 Příklady islamofobie na českých internetových stránkách

Vedle internetových stránek, které jsou vedeny muslimy, se na internetu nacházejí i stránky, které jsou vyloženě islamofobní. Asi nejznámější stránkou je www.eurabia.cz, kde sice v sekci „Kdo jsme“ tvrdí, že „*důrazně se distancujeme od rasismu, xenofobie, náboženské i národnostní nenávisti.*“⁵⁶ Ale jejich cíl – pravdivě informovat o islámu, se trochu uhnul k informování o špatném obraze islámu. Věnují se ožahavým tématům, která s islámem ne zcela souvisí (souvisí s ním pouze v rámci stereotypních představ – např. ženská obřízka je více než čímkoli jiným kulturní tradicí dané země nebo oblasti), vyzdvihují negativní zprávy o muslimech apod.

Velice zajímavou stránkou, která reflektuje česká a slovenská média je www.mediaoislamu.cz, jejíž aktivitou nejsou vlastní články, ale sjednocení všech

---

⁵⁵ Prezident Klaus kritizoval výstavbu mešit a otevřené hranice. *Mediafax* [online]. [cit. 2012-02-17]. Dostupné z: <http://www.mediafax.cz/domaci/3096483-Prezident-Klaus-kritizoval-vystavbu-mesit-a-otevrene-hranice>

⁵⁶ *Eurabia* [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://eurabia.parlamentnilisty.cz/ShowContent.aspx?id=10>

článků o islámu z 33 českých a slovenských médií. Tuto stránku můžeme pojmout jako sondu do českých (a slovenských) médií a jejich prezentace islámu. Těžko zde budeme hledat nějaký článek, který by se o islámu a s ním spojených věcech vyjadřoval pozitivně. Tato situace v českých médiích jen podporuje xenofobní náladu, která v ČR panuje. Světlou výjimkou je Český rozhlas Radiožurnál⁵⁷, který nedávno (10.2.2012) přišel se zprávou, která se sice nevěnuje islámu, ale ukazuje zde pozitivní příklad chování muslima, který v Belgii pomáhá bezdomovcům přežít mrazivé teploty (rozdává teplou polévku na nádraží). Cituje i pana Faisala (muslima, který v Belgii žije), který říká, že „*Je přece povinností každého muslima pomáhat lidem v nouzi. Nejen těm stejného vyznání, ale všem.*“

Poslední stránkou, kterou bych chtěla ve svém výběru zmínit je www.anti-mesita.eu. Na této stránce najdeme mj. i články, které mají tvrdý proti-islámský charakter. Všechny články mají silný negativní emoční podtext a často se zde také zveličuje (tvrdí např. že 75-90 000 obyvatel Hradce Králové, z celkového počtu 94 000, je vyloženě proti existenci mešity ve městě – petici však podepsalo necelých 2500 osob). V doporučené literatuře nanejdeme žádné publikace, které by se věnovaly objektivně islámu – naopak zde najdeme např. odkaz na film *Fitna* nebo knihu s názvem *Radikální islamismus ohrožuje západní Evropu* od Romana Jocha.

10.2.2 Příklady projevů islamofobie v ČR v praxi

Jedním z projevů islamofobie je podle mého názoru neustálá petiční snaha o zákaz výstavby (zrušení) mešit v České republice. V základní listině práv a svobod v článku 16, odstavci 1 se píše, že „*Každý má právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu.*“⁵⁸ Nikde ve městech, kde byly zařízeny modlitebny – mešity není postaven minaret, jedná se pouze o prostory, kde se muslimové schází ke svým

---

⁵⁷ Český rozhlas Radiožurnál [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/bezdomovcum-v-bruselu-umrznuti-nehrozi-mohou-spat-v-provizornich-ubytovnach--1016884

⁵⁸ DAVID, R. Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 1997. ISBN 80-7182-007-5.

modlitbám. Modlitebny nenaruší architektonický ráz města, ani se jinak zřízením modlitebny nenaruší běžný chod města. Někdy se v peticích argumentuje tím, že při zřízení modlitebny/mešity se do města nastěhuje více muslimů, ale ani tato skutečnost se nenaplnila.

Jedním z největších islamofobních činů, který se stal v České republice je z roku 2009, kdy na dveře pražské mešity neznámý vandal přibil prasečí hlavu (konzumace vepřového masa je v islámu zakázáno-prase je považováno za nečisté zvíře) a popsal mešitu nápisy – např. stop islámu. Dále se v Praze i v Brně na různých místech objevily plakáty, které zobrazovaly karikaturu proroka Muhammada a obsahovaly útržky z Koránu. Na toto konto přišel do Islámské nadace dopis od Českobratrské církve⁵⁹, ve kterém Českobratrská církev vyjadřuje soucit s muslimskou komunitou a tento projev xenofobie odsuzuje, zároveň vyjadřuje pochopení podporu muslimské komunitě a oceňuje, s jakou umírněností tyto incidenty muslimská komunita přešla.

---

⁵⁹ Dopis křesťanského společenství. *Hlas* [online]. 2009, roč. 27, 1-11 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: http://al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2009_1-11.pdf

11 Empirická část

11.1 Cíle výzkumu

Výzkum se orientuje na postoj většinové společnosti k islámskému náboženství. Cílem výzkumu je analyzovat postoj většinové společnosti k islámu. Dále cílem práce je zjistit, jestli některá z mnou určených proměnných postoj respondentů ovlivňuje a také určit, která z proměnných postoj respondentů ovlivňuje nejvíce (nejméně). Proměnné, které mohou ovlivňovat postoj, jsem si určila celkem čtyři – věk, pohlaví, vzdělání a objektivní znalosti islámu. Proměnné, které mohou ovlivňovat postoj, jsem vybírala podle třech základních struktur obyvatelstva, tj. věk, pohlaví a vzdělání. Zařadila jsem také proměnnou, která se týká základních znalostí islámu, protože vědomosti jsou jedním z činitelů, které ovlivňují postoje.

11.2 Výzkumný problém

Výzkum bude zkoumat, která z proměnných ovlivňuje respondentův postoj k islámu.

11.3 Výzkumné otázky a formulace hypotéz

Základní výzkumná otázka: Jaký je postoj české společnosti k islámu a co tento postoj ovlivňuje?

Na základě cílů výzkumu jsem si určila výzkumné otázky, ze kterých jsem následně stanovila hypotézy, které jsem ověřovala metodou dotazníkového šetření.

Jaký je vztah mezi pohlavím a postoji k islámu?

H1: Ženy mají více pozitivní postoj k islámu než muži.

Jaký je vztah mezi věkem respondentů a postoji k islámu?

H2: Čím jsou respondenti starší, tím více je jejich postoj k islámu negativní.

Jaký je vztah mezi vzděláním a postoji k islámu?

H3: Čím mají respondenti vyšší vzdělání, tím více je jejich postoj k islámu pozitivní.

Jaká je závislost mezi základními znalostmi islámu a postoji k tomuto náboženství?

H4: Čím je objektivní základní znalost islámu nižší, tím je postoj respondentů k islámu více negativní.

11.4 Metodologie

Pro své šetření jsem si vybrala kvantitativní výzkum a to v návaznosti na cíle mého šetření. Výzkumem se snažím zjistit, jaké jsou postoje české společnosti k islámskému náboženství a do jaké míry ovlivňuje tento postoj pohlaví, vzdělání, věk či základní znalosti islámu, proto se domnívám, že kvantitativní způsob šetření je nejvhodnější.

Metodu jsem zvolila dotazníkové šetření. „Podstatou dotazníku je zjištění dat a informací o respondentovi, ale i jeho názorů a postojů k problémům[...]“⁶⁰ K pozitivním vlastnostem dotazníku patří mj. to, že s ním můžeme oslovit velký počet respondentů, přičemž všichni respondenti mají zcela stejné znění otázek – tzn. odpovídají přesně na to samé. Aby nedošlo k náhodnému vyplňování dotazníku a respondenti se plně soustředili, zvolila jsem proto ne příliš dlouhý dotazník. Z mého předvýzkumu též vyplynulo, že počet položek, které se týkají znalostí, by neměl být příliš velký. Respondenti, kteří neznali odpovědi, měli tendenci odpovědi dohledávat, protože při velkém množství odpovědí „nevím“ měli negativní pocity. Proto jsem dotazník upravila, abych zabránila zkreslení odpovědí, a abych zajistila co možná největší objektivitu dotazníku. Fakt, aby

---

⁶⁰ PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-569-8. str. 105.

respondenti na otázky zjišťující postoje, odpovídali co možná nejupřímněji, jsem zajistila anonymitou dotazníku.

V dotazníku jsem zkombinovala otázky otevřené – s možností vepsání vlastního textu – to se týkalo otázek zjišťující vědomosti. Dále jsem využila otázky s pětistupňovou posuzovací škálou. Posuzovací škálu jsem využila u otázek zjišťující postoje, protože „umožňuje zjišťovat míru vlastnosti jevu nebo jeho intenzitu.“⁶¹ Škálová stupnice měla pět možností s tím, že 1 = největší míra tolerance k výroku a 5 = nejmenší míra tolerance k výroku. Stupnici jsem převedla na číselnou, abych ji mohla kvantifikovat a tím statisticky vyhodnotit. Nakonec jsem zařadila otázky týkající se základní osobní údaje, které mj. potřebuji k testování hypotéz. Výsledky byly statisticky vyhodnoceny pomocí dvojnásobného t-testu, korelační analýzy a testu dobré shody v kontingenční tabulce. Hypotéza č.1 byla testována pomocí dvojnásobného t-testu (před provedením dvojnásobného t-testu jsem otestovala shodu rozptylů pomocí F-testu, podle jehož výsledků jsem dále zvolila dvojnásobný t-test pro shodu rozptylů), hypotézy č. 2 a 4 byly testovány pomocí korelační analýzy a poslední hypotéza – č.3 byla testována pomocí testu dobré shody v kontingenční tabulce. Všechny hypotézy byly testovány na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Konečná návratnost dotazníku je 82,3%⁶² (v návratnosti nejsou započítáni oslovení – potenciační respondenti, ale ti, kteří dotazník skutečně dostali – otevřeli ho na internetové stránce). „Za požadovanou minimální návratnost dotazníkového výzkumu se považuje 75%“⁶³ Přičemž tuto hranici jsem ve svém výzkumu splnila více než dostatečně. Sběr dat probíhal přesně měsíc a to v období 10.1.-9.2.2012. Za tuto dobu se podařilo zajistit dostatečný počet dotazníků.

11.5 Vymezení základních pojmů

Postoj – je „hodnotící vztah vyjádřený sklonem ustáleným způsobem reagovat na předměty, osoby, situace a na sebe sama; postoje jsou součástí

---

⁶¹ GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, ISBN 80-85931-79-6. str. 88.

⁶² 417 respondentů = 82,3%, nevyplněných dotazníků = 17,7% = cca 90 dotazníků

⁶³ GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, ISBN 80-85931-79-6. str. 107.

osobnosti [...]; postoje se spolu s vědomostmi a dovednostmi získávají v průběhu života, především vzděláváním a širšími sociálními vlivy, jako je veřejné mínění a sociální kontakty; jsou relativně trvalé; [...]postoje lze měřit kvantitativně, pomocí škál[...]"⁶⁴

11.6 Výzkumný soubor

Vzhledem k tomu, že základní soubor v mém šetření je velmi široký, zvolila jsem při určování výběrového souboru metodu sněhové koule. Výzkumný soubor má celkem 417 respondentů. Při sběru dat jsem potřebovala jak z hlediska věku i vzdělání všechny možné kategorie, z toho důvodu jsem neomezovala cílovou skupinu na konkrétní věkovou nebo vzdělanostní kategorii.

Pro výběr výzkumného vzorku jsem využila metodu sněhové koule⁶⁵. V tzv. nulté fázi jsem oslovila první „generaci“ respondentů, pomocí nichž jsem se dostala k dalším respondentům. Výzkumný vzorek jsem oslovila třemi způsoby – osobně, na sociální síti a pomocí elektronické pošty. Vzhledem k tomu, že jedním ze způsobů vyplnění dotazníků byla on-line verze na internetovém serveru www.vyplnto.cz, kde byl dotazník veřejně přístupný, někteří respondenti jsou i návštěvníci těchto stránek. Druhá verze byla vytištěný dotazník, který jsem používala při osobním sběru dat. Domnívám se, že tato moderní metoda sběru dat – tedy on-line – je velice efektivní pro kvantitativně orientovaný výzkum, hlavně z hlediska návratnosti vyplněných dotazníků.

Tabulka 1 – Struktura výzkumného souboru - vzdělání

	Z	SŠ-bM	SS-sM	VŠ	Celkem
Muž	10	3	74	63	150
Žena	30	3	112	122	267
Celkem	40	6	186	185	417

⁶⁴ HARTL, P. HARTLOVÁ, H. *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5. str. 431.

⁶⁵ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4. str. 131-132.

V tabulce č. 1 je znázorněn výzkumný soubor – respektive četnosti jednotlivých respondentů - rozdělených podle vzdělání. V tabulce č. 2 jsou taktéž ukázány četnosti respondentů, v této tabulce jsou rozděleni do skupin podle věku.

Tabulka 2 – Struktura výzkumného souboru - věk

	do 20	21-30	31-40	41-50	51 a více	Celkem
Muž	21	93	23	8	5	150
Žena	54	178	19	10	6	267
Celkem	75	271	42	18	11	417

11.7 Vyhodnocení dotazníku

11.7.1 Postoj

Vzhledem k tomu, že ve svém výzkumu se snažím zjistit, která z mnou určených proměnných ovlivňuje postoj k islámskému náboženství, nejdříve jsem si vypracovala postoje. Postoj jsem ve svém dotazníku zjišťovala pomocí čtyř otázek – č. 2, 4, 6 a 8. Závislostem postoje na věku, pohlaví, vzdělání a základních znalostech se budu věnovat později, proto zde pro celkový přehled uvádím průměrný postoj u každé otázky zvlášť – otázky byly škálovány na škále 1-5.

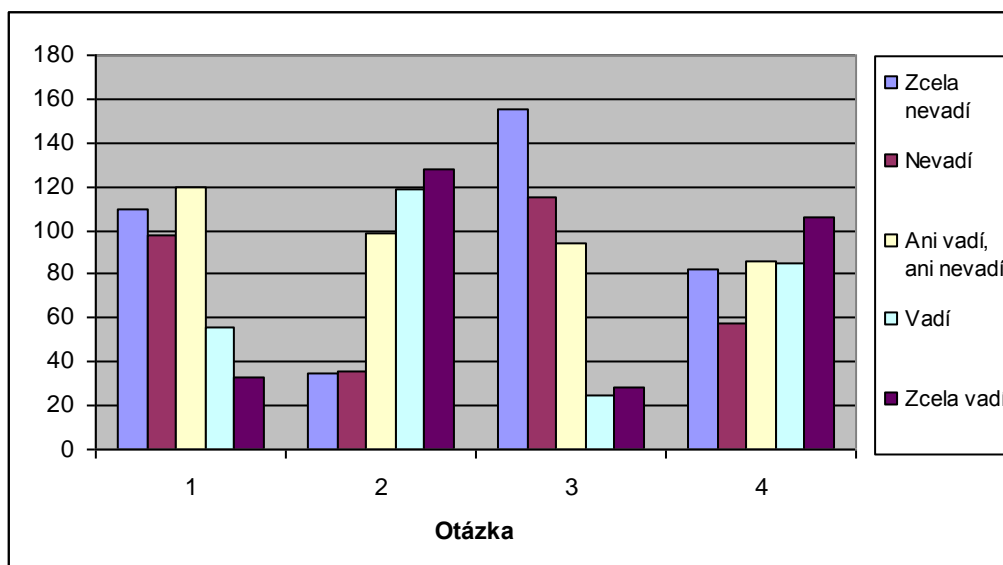
Tabulka 3 – Průměrné postoje

Vadilo by Vám mít za souseda muslima?	2,53
Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku?	3,65
Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci?	2,18
Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě?	3,18

Z tabulky č.3 vyplývá, že nejvíce by respondentům vadilo, kdyby si jejich dítě vzalo muslima/muslimku. Nejméně by respondentům vadilo mít muslima

jako kolegu v práci. Celkový průměrný postoj je 2,88, což na pětistupňové škále lze hodnotit jako lepší průměr.

Graf 1 – Četnosti odpovědí u otázek zjišťujících postoje

V grafu č.1 jsou ukázány četnosti postojů u jednotlivých otázek. U otázky č.1 „**Vadilo by Vám mít za souseda muslima**“ je na první pohled vidět, že odpověď „Zcela vadí“ má nejmenší zastoupení, naopak nejčastější odpovědí na tuto otázku byla (tedy, že nejvíce respondentů zvolilo) odpověď „Ani vadí, ani nevádí“, tedy prostřední možnost odpovědí.

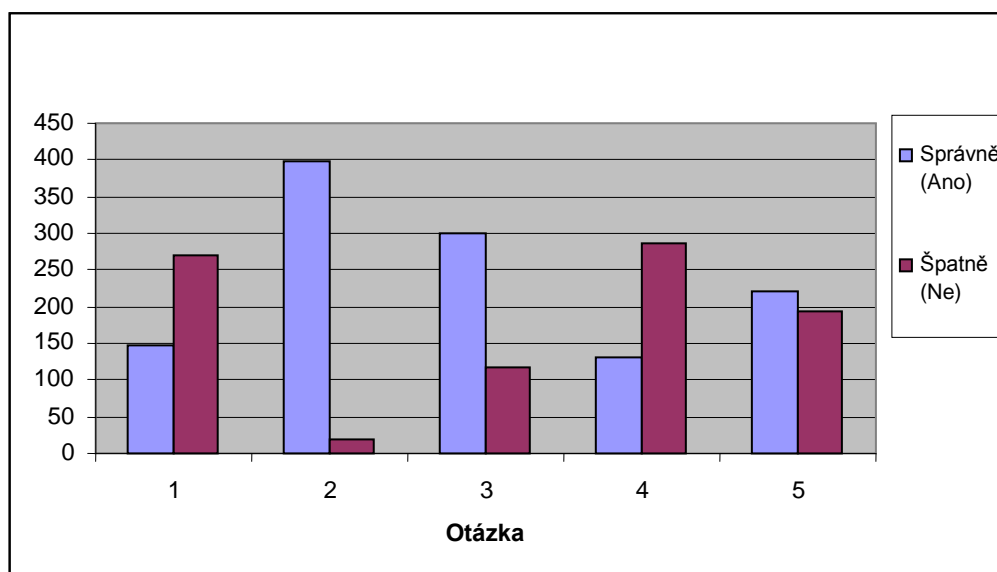
Na otázku č.2, tedy „**Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku?**“ bylo nejvíce negativních odpovědí, což vyplynulo i z celkového průměrného postje. Negativní vyjádření na tuto otázku – tedy odpovědi „Zcela vadí“ nebo „Vadí“ zvolilo více jak 59% respondentů, resp. 247. Pozitivně na tuto otázku odpovědělo pouhých 17% respondentů, resp. 71.

Otázka č.3 „**Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci?**“ dopadla podle průměrného postoje nejlépe – jednoznačně nejvíce respondentů odpovědělo „Zcela nevádí“ – 155 respondentů, což tvoří více jak 37 %. Kladně odpovědělo (tedy odpovědi „Zcela nevádí“ a „Nevadí“) 270 respondentů, což je téměř 65 %. Záporné odpovědi (tedy odpovědi „Vadí“ a „Zcela vadí“) tvoří 12,7 %, takto odpovědělo celkem 53 respondentů.

U poslední otázky č.4 „**Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě?**“ je četnost všech postojů reaktivně podobná. Ovšem nejvíce odpovědí jsem zaznamenala s možností „Zcela vadí“ – bylo to 106 respondentů, kteří uvedli tuto odpověď, což tvoří přesně 25,42 %. Nejméně zastoupenou odpovědí byla možnost „Nevadí“, kterou odpovědělo pouze 58 respondentů, tento počet tvoří 13,9 %.

11.7.2 Znalosti

Základní znalosti islámu jsme zkoumala na pěti otevřených otázkách. Každý respondent mohl sám vepsat vlastní odpověď. Odpovědi jsem vyhodnocovala jako 1 za správnou odpověď a 0 za špatnou odpověď. Kromě otázky č.1, kde odpověď ano znamenala 1 a odpověď ne znamenala 0. Základními znalostmi islámu se zabývaly otázky č.1, 3, 5, 7 a 9.

Graf 2 – Četnosti odpovědí u otázek zjišťujících znalosti

Na otázku č.1 „**Přečetli jste někdy nějakou knihu věnující se islámu?**“ 35 % respondentů odpovědělo kladně a celých 65 % respondentů nikdy nepřečetlo knihu, která by se věnovala islámu. Předpokládám, že četba knihy věnující islámu souvisí se základní znalostí tohoto náboženství.

Na druhou otázku zabývající se znalostmi, tedy „**Jak se nazývá svatá kniha islámu?**“ odpověděla valná většina respondentů správně – resp. 95,7 %. Na

tuto otázku jsem zaznamenala nejvíce správných odpovědí – z celkového počtu respondentů – 417 - odpovědělo 399 správně.

Na otázku č.3 „**Jaký je poslední islámský prorok?**“ odpovědělo také velké procento respondentů správně. Necelých třičtvrtě respondentů (71,7 %) označilo za posledního islámského proroka Muhhamada, přičemž jsem uznávala všechny přepisy slova Muhhamad (např. Mohamed, Mohamad, Muhamed apod.). Z celkového počtu respondentů odpovědělo 299 správně.

U otázky č.4 „**Kde končí hadždž?**“ jsem úmyslně použila slovo hadždž, které pochází z arabštiny a znamená pouť. Předpokládám, že pouze ten respondent, který má základní znalost islámu ví, co toto slovo znamená. Toto je jediná otázka, u které jsem zaznamenala více špatných odpovědí než správných (u otázky č.1 bylo také více záporných než kladných odpovědí, ale u této otázky nelze zápornou odpověď hodnotit jako špatnou). Pouze necelá třetina, tedy 31,18 % respondentů odpovědělo správně. I u této odpovědi jsem uznávala jako správné různé přepisy slova Mekka (např. Meka, Mekca, Mecca apod.). Z celkového počtu respondentů jich odpovědělo správně 130.

Poslední otázka (č.5) „**Jak se nazývá zákon, kterým se muslimové řídí?**“ dopadla následovně – 53,24 % odpovědělo správně, z celkového počtu respondentů toto procento tvoří celkem 222 správných odpovědí. I zde jsem uznávala za správné odpovědi přepisy slova šarí'a (např. šaría, šaríja, sharia apod.).

Celkový průměr znalostí ze všech pěti otázek, kde 1 je správná (kladná) odpověď a 0 je špatná (záporná) odpověď činí 0,57. Z čehož vyplývá, že celkem 57 % procent odpovědí bylo správných (kladných) a 43 % špatných (záporných) – to znamená jsem celkem zaznamenala 1196 správných (kladných) odpovědí a 889 špatných (záporných) odpovědí.

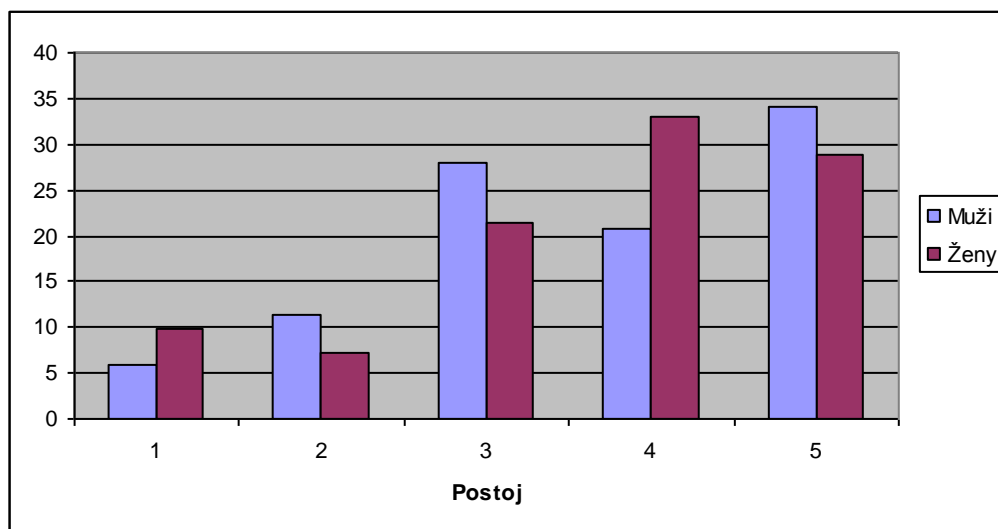
11.7.3 Interpretace získaných dat

V následující podkapitole rozeberu výsledky odpovědí dotazníkového šetření v návaznosti na hypotézy.

H₁: Ženy mají více pozitivní postoj k islámu než muži.

U této hypotézy jsem se snažila zjistit, jestli a pokud ano jak, pohlaví ovlivňuje postoj k islámskému náboženství. Vzhledem k tomu, že nebyl stejný počet respondentů mužského a ženského pohlaví, převedla jsem četnosti odpovědí na jednotlivé otázky na procenta.

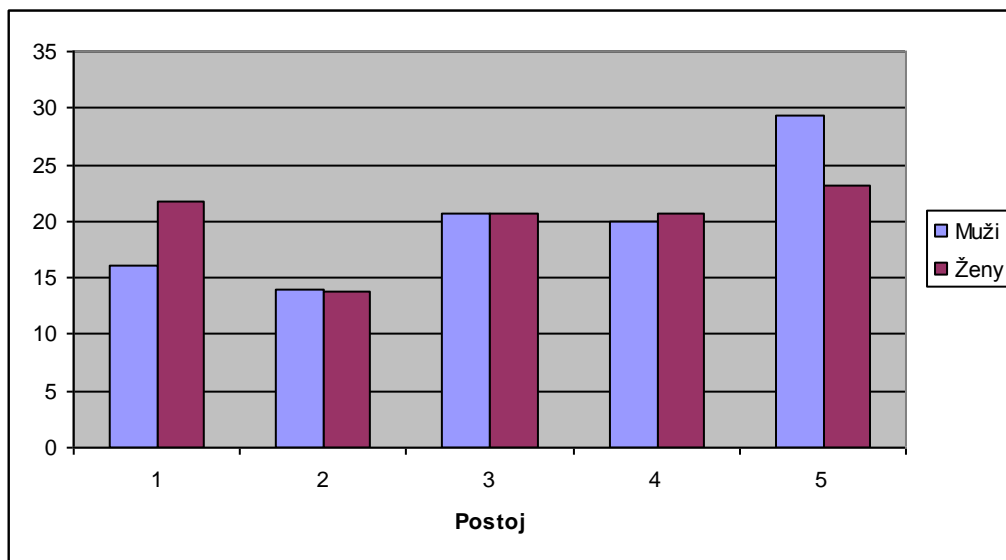
V grafu č.3 jsou vidět procentuální odpovědi na otázku „**Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku?**“ u každého pohlaví zvlášť. Největší rozdíl v postoji nalezneme u čtvrté možnosti škály – tedy u odpovědi „Vadí“, kde 37 % žen odpovědělo na tuto otázku právě touto možností, kdežto mužů bylo necelých 21 %. Když ovšem vezmeme odpovědi „Vadí“ a „Zcela vadí“ procentuální rozdíl se vyrovnává na polovinu – celkem tedy 61,8 % žen a 54,7 % mužů odpovědělo těmito možnostmi. Jak již bylo psáno výše, při této otázce bylo zaznamenáno nejvíce negativních odpovědí. Z celkového počtu mužů (150) odpovědělo možnostmi „Vadí“ nebo „Zcela vadí“ 82. A z celkového počtu žen (267) odpovědělo těmito možnostmi 165. V této otázce vychází jako více tolerantní muži.

Graf 3 – Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku? - Pohlaví

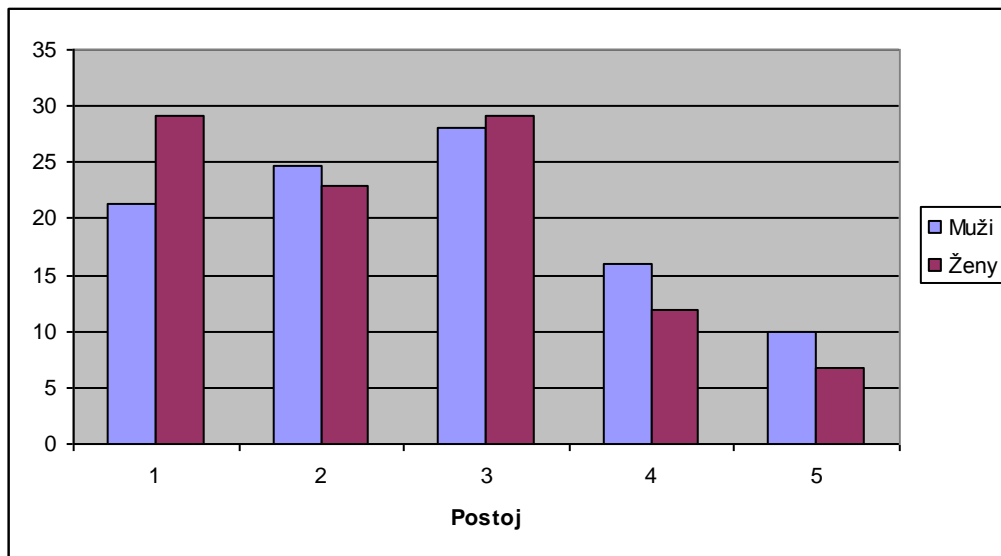
Graf č.4 vykresluje procentuální podíl jednotlivých odpovědí na otázku „Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě?“ Odpovědi mužů a žen se liší pouze v odpovědích „Zcela nevadí“ a „Zcela vadí“ a to v podsadě symetricky.

Odpověď „Zcela nevadí“ udalo 16 % mužů a 21,7 % žen, takže rozdíl mezi procentem mužů a procentem žen, kteří uvedli tuto odpověď je 5,7 %. Odpověď „Zcela vadí“ zvolilo 29,3 % mužů, na rozdíl od toho ženy zvolily tuto odpověď v 23,2 %. Z toho vyplývá, že rozdíl mezi procentem mužů a procentem žen, kteří zvolili tuto odpověď je 6,1%. V této otázce projevily ženy více tolerance než muži.

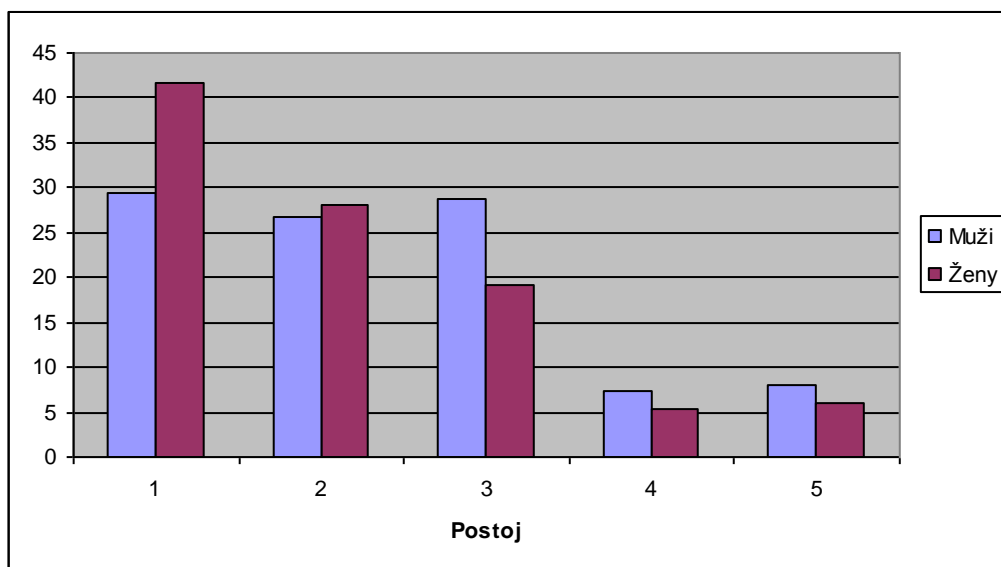
Graf 4 – Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě? - Pohlaví

V grafu č.5 jsou opět znázorněny odpovědi mužů a žen v procentech. Největší rozdíl je pouze u odpovědi číslo jedna, tedy „Zcela nevadí“. Na tuto otázku odpovědělo odpovědí „Zcela nevadí“ 21,7 % procent žen a 16 % mužů. V negativních odpovědích mají muži větší procentuální zastoupení než ženy, na otázku odpovědělo „Vadí“ 16% mužů oproti 11,99 % žen a odpověď „Zcela vadí“ uvedlo 10 % mužů oproti 6,74 % žen. V ostatních odpovědích je rozdíl mezi muži a ženami podstatně menší. I z této otázky vycházejí ženy jako o trochu více tolerantní než muži.

Graf 5 – Vadilo by Vám mít za souseda muslima? - Pohlaví

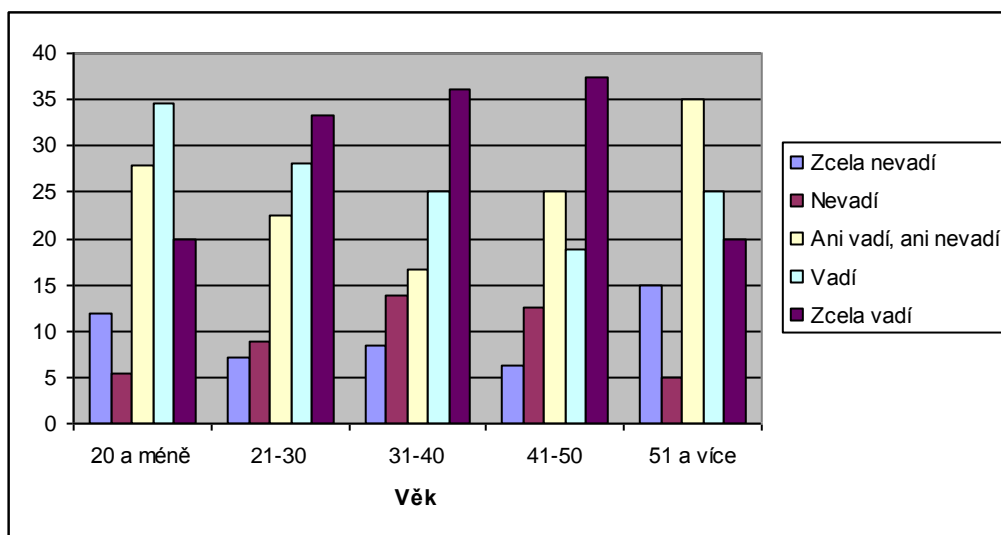
Graf č.6 ukazuje procentuální podíl odpovědí mužů a žen na otázku „**Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci?**“ Největší rozdíly jsou u odpovědí „Zcela nevádí“ a „Ani vadí, ani nevádí“. První variantu zvolilo celkem 41,6 % žen, kdežto muži tuto variantu zvolili v 29,3 % případu. Procentuální rozdíl tedy činí necelých 12 %. U druhé varianty odpovědi, kde byl rozdíl největší – tedy odpověď „Ani vadí, ani nevádí“ zvolilo tuto možnost 28,67 % mužů, kdežto oproti tomu ženy tuto variantu odpovědi uvedly pouze v 19,1 % případu.

Graf 6 – Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci? - Pohlaví

H₂: Čím jsou respondenti starší, tím více je jejich postoj k islámu negativní.

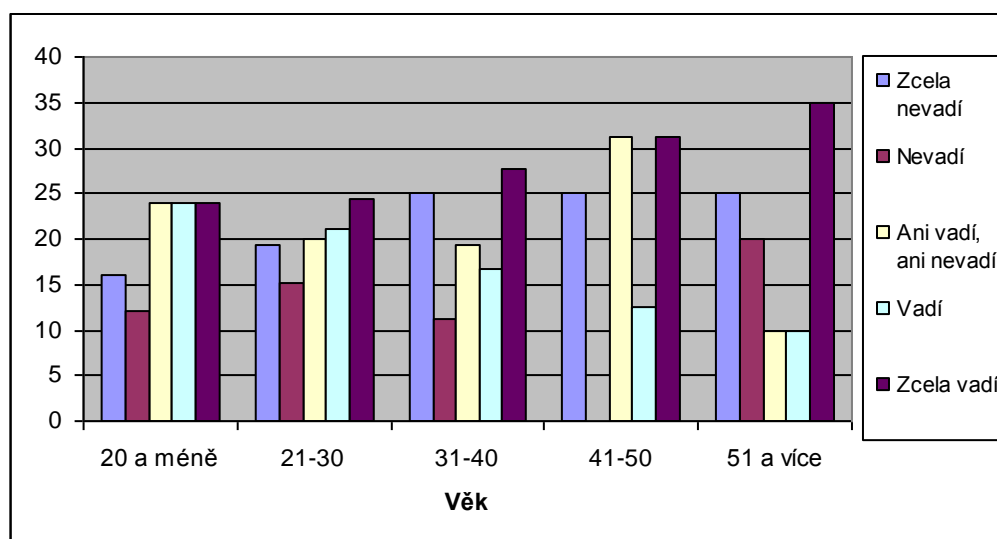
Na grafu č.7 jsou znázorněny postoje respondentů, které jsem rozdělila do pěti věkových kategorií. Vzhledem k tomu, že ve věkových kategoriích nejsou respondenti rovnoměrně zastoupení, musela jsem pro objektivnost výsledku grafu převést odpovědi respondentů na procenta. U respondentů, kteří jsou staří 20 a méně tvoří nejčastější odpověď na otázku „**Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku?**“ „Vadí“. Touto možností odpovědělo celkem 26 respondentů ze 75, což tvoří necelých 35 %. Nejméně negativních odpovědí bylo zaznamenáno u věkové skupiny 51 a více, kde nejčastější odpovědí byla možnost „Ani vadí, ani nevadí“. Tuto odpověď uvedlo celkem 35 % respondentů z této věkové skupiny. Podle mého názoru je nižší negativita odpovědí u těchto dvou věkových skupin zapříčiněna tím, že první věková skupina ještě děti nemá, zatímco poslední věková skupina má již děti odrostlé. U ostatních věkových skupin, tedy 21-30, 31-40 a 41-50 jasně převládá nejvíce negativní odpověď, tedy „Zcela vadí“ a to nejvíce ve věkové skupině 41-50, kde tato odpověď tvoří 37,5 %.

Graf 7 – Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku? - Věk

V grafu č. 8 jsou znázorněny odpovědi na otázku „**Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě?**“. Tato otázka z hlediska věku dopadla jako druhá s největším počtem negativních odpovědí. Jako nejzajímavější hodnotím

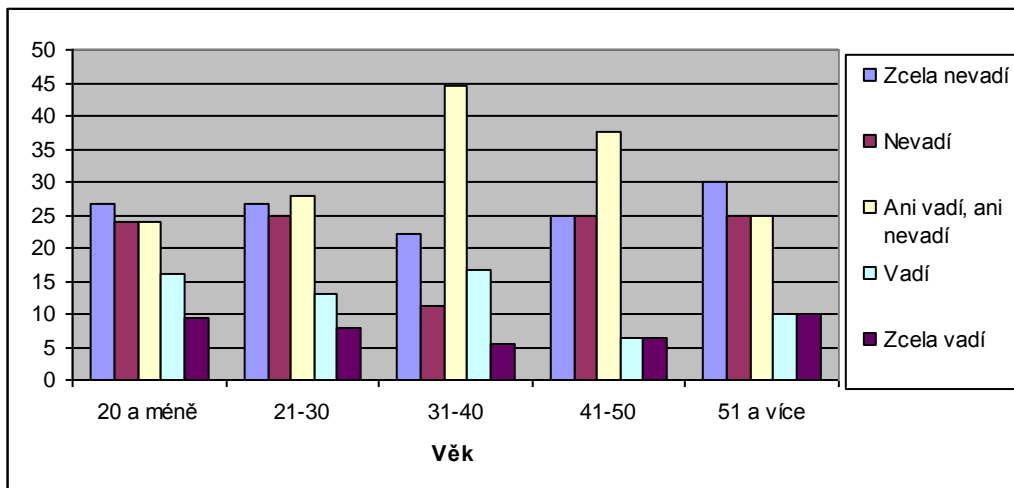
odpovědi věkové skupiny 51 a více, protože u této skupiny bylo zaznamenáno nejvíce negativních odpovědí („Zcela vadí“), které tvoří celých 35 %, ale na druhou stranu druhá nejčastější odpověď u této věkové skupiny je zcela opačná možnost a to „Zcela nevadí“, tato možnost odpovědi tvoří celých 25 %, což je čtvrtina dotázaných z této věkové skupiny. Stejně tak u věkové skupiny 31-40 a 41-50 odpověděla čtvrtina respondentů (tedy 25 %) možností „Zcela nevadí“ a i u nich je první nejčastější odpovědí odpověď „Zcela vadí“. Četnost odpovědi „Zcela vadí“ stoupá s věkem.

Graf 8 – Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě? - Věk

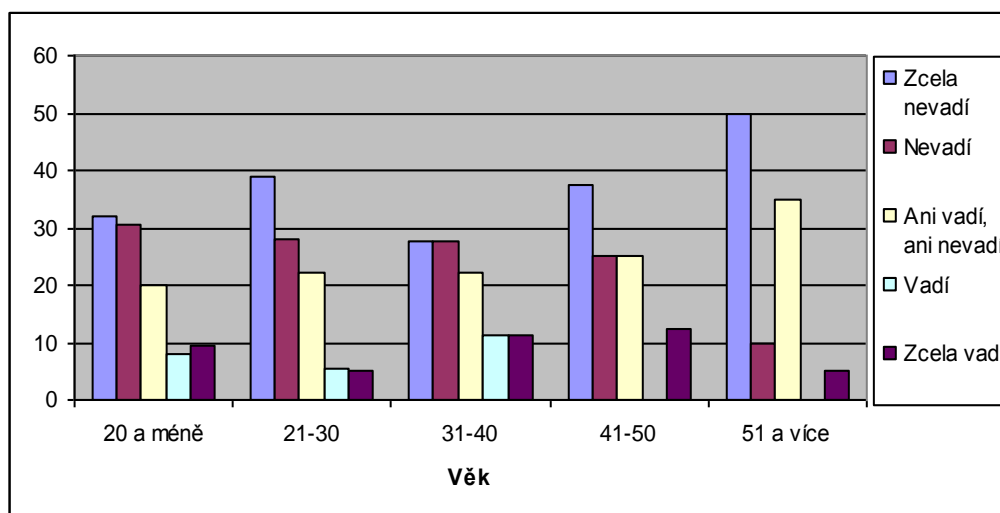
Na grafu č.9 je znázorněna otázka „Vadilo by Vám mít za souseda muslima?“. Na první pohled je zřejmé, že všechny věkové kategorie mají nejmenší četnost odpovědí u možnosti „Zcela vadí“. U žádné věkové kategorie tato odpověď nepřesáhla 10 %. U prvních dvou věkových skupin (20 a méně a 21-30) je procentuální podíl odpovědi „Zcela nevadí“, „Nevadí“ a „Ani vadí, ani nevadí“ téměř na stejné úrovni. Ve věkové kategorii 31-40 a 41-50 zcela jasně převládá odpověď „Ani vadí, ani nevadí“ a to s procentuální zastoupením u první skupiny 44,4 % a u druhé 37,5 %.

Graf 9 – Vadilo by Vám, mít muslima za souseda? - Věk

Na posledním grafu vztahujícímu se k druhé hypotéze, je graf č.9 s odpověďmi na otázku „**Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci?**“. Tato otázka dopadla vůbec jako nejméně negativní, skoro ve všech věkových kategoriích dopadla jako nejčastější odpověď možnost „Zcela nevadí“, jenom u věkové skupiny 31-40 tato odpověď je nastejno s druhou nejméně negativní odpovědí (tedy „Nevadí“) a to s procentuálním zastoupením 27,8 %. Odpověď „Zcela nevadí“ uvedlo nejvíce respondentů v kategorii 51 a více a bylo to celých 50 %. V této otázce má nejvíce vyrovnané všechny možnosti odpovědi věková skupina 31-40, žádná možnost odpovědi nějak extrémně nevyčnívá jako je tomu u ostatních věkových skupin.

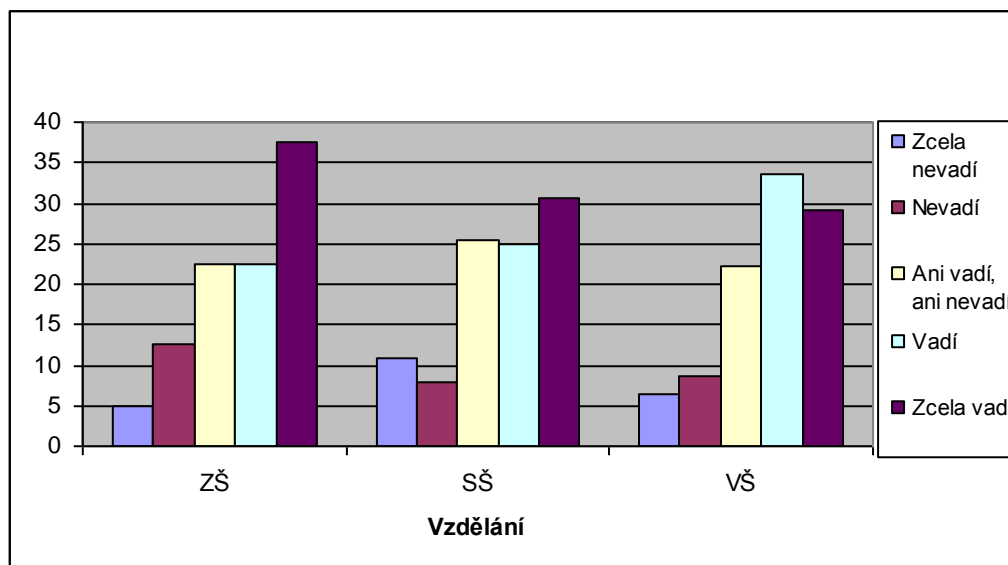

Graf 10 – Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci? - Věk

H₃: Čím mají respondenti vyšší vzdělání, tím více je jejich postoj k islámu pozitivní.

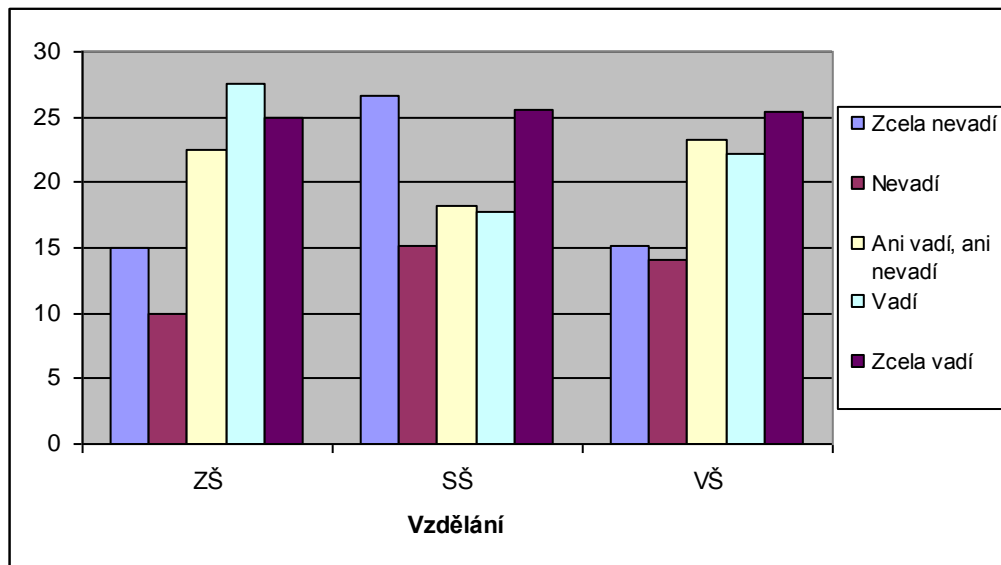
Následující grafy vykreslují u jednotlivých otázek odpovědi respondentů, které jsem rozdělila do tří skupin podle vzdělání. V dotazníku jsem měla celkem čtyři kategorie vzdělání – základní (dále v textu jako ZŠ), středoškolské bez maturity, středoškolské s maturitou a vysokoškolské (dále jako VŠ). Vzhledem k tomu, že v mém dotazníku byl malý počet respondentů s kategorií vzdělání středoškolské bez maturity, sloučila jsem tuto kategorii s kategorií středoškolské s maturitou a nazvala ho jako středoškolské – dále jako SŠ. Odpovědi jsem opět převedla na procenta z důvodu toho, že v každé kategorii byl jiný počet respondentů a pokud bych uváděla absolutní četnosti, byla by jejich vypovídající hodnota v grafu v podstatě žádná. Tím, že jsem převedla odpovědi na procenta, mohu odpovědi srovnávat.

Na následujícím grafu jsou znázorněny odpovědi na otázku „**Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku?**“ a odpovědi jsou rozdělené podle vzdělání. U této otázky je opět velký procentuální podíl odpovědí „Zcela vadí“. U kategorie ZŠ tato hodnota přesahuje více než 37 %. A u skupiny SŠ a VŠ se tato hodnota pohybuje kolem 30 %. U všech třech skupin jsou pozitivní odpovědi „Zcela nevadí“ a „Nevadí“ jednoznačně nižší než ostatní odpovědi. Jediná skupina VŠ nemá nejvíce odpovědí „Zcela vadí“, u ní dosáhlo největšího zastoupení odpověď „Vadí“ a to s 33,5 %. U zbývajících dvou skupin, tedy ZŠ a SŠ, mají odpovědi „Ani vadí, ani nevadí“ a „Vadí“ přibližně stejný počet odpovědí.

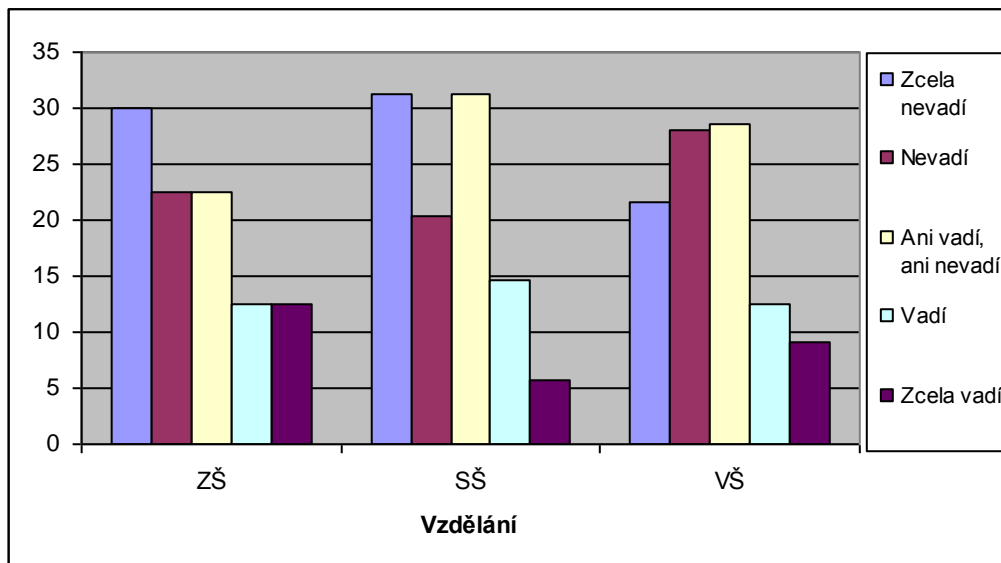
Graf 11 – Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku? - Vzdlání

U grafu č.12 opět převládají spíše negativní odpovědi. Na otázku „**Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě?**“ uvedlo u všech vzdělanostních kategorií respondentů odpověď „Zcela vadí“ 25 % až 25,5 % respondentů, což tvoří celou čtvrtinu odpovědí. Jak u skupiny ZŠ, tak u skupiny VŠ tvoří nejvíce pozitivní odpověď, tedy „Zcela nevadí“ 15 %. Naopak u skupiny SŠ, která se v této odpovědi zcela vymyká, zvolilo tuto možnost 26,5 % respondentů z této kategorie. Znamená to tedy, že čtvrtina respondentů ze skupiny SŠ zvolilo možnost „Zcela nevadí“, tzn. tu nejpozitivnější a druhá čtvrtina zvolila možnost „Zcela vadí“, tzn. tu nejnegativnější. Dále stojí za zmínku, že při součtu pozitivních odpovědí („Zcela nevadí“ a „Nevadí“) a negativních odpovědí („Vadí“ a „Zcela vadí“) vyjde, že u respondentů ze skupiny ZŠ zvolilo pozitivní odpověď celých 25 %, kdežto naproti tomu negativní odpověď zvolilo 52,5 %. I u skupiny VŠ je velký rozdíl mezi respondenty, kteří zvolili pozitivní odpověď – necelých 30 %, a kteří zvolili negativní odpověď – 47,5 %, i když již není tak markantní. Oproti tomu prostřední skupina – SŠ – při součtu obou skupin možností odpovědi vychází na pozitivní odpovědi 41,7 % a na negativní odpovědi 43,2 %. Takže ve srovnání se zbývajících dvěma skupinami je zde rozdíl velmi malý.

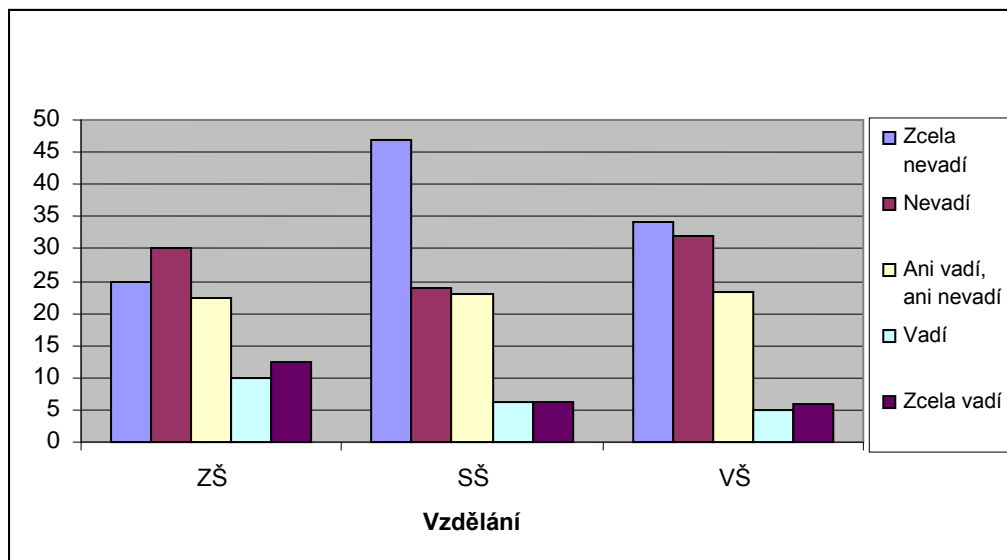
Graf 12 – Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě? - Vzdělání

Graf č.13 znázorňuje procentuální podíl odpovědí na otázku „**Vadilo by Vám mít za souseda muslima?**“. U této otázky jsou odpovědi „Vadí“ a „Zcela vadí“ nejméně zastoupenými odpověďmi a to u všech třech kategorií. Ani jedna z těchto odpovědí se u žádné skupiny nedostala přes 15 %. A u skupiny SŠ se odpověď „Zcela vadí“ nedostala ani na 6 %. Naopak odpovědi „Zcela nevadí“ u skupiny ZŠ a SŠ převládají a uvedlo je přibližně 30 % respondentů z každé skupiny. U skupiny SŠ uvedlo odpověď „Ani vadí, ani nevadí“ stejné procento respondentů jako odpověď „Zcela nevadí“, tedy 31,3 % respondentů z této kategorie. U jediné skupiny – VŠ – nepřevládá odpověď „Zcela nevadí“. Zde nejvíce respondentů uvedlo odpověď „Ani vadí, ani nevadí“ (28,7 %) a „Nevadí“ (28,1 %). Pokud sečteme pozitivní odpovědi, tedy „Zcela nevadí“ a „Nevadí“ a negativní odpovědi, tedy „Vadí“ a „Zcela vadí“, u všech třech kategorií vyjde více jak jedenkrát větší rozdíl. Pozitivní odpověď uvedlo ve všech třech skupinách přibližně 50 % respondentů, kdežto negativní odpověď zvolilo maximálně 25 % respondentů.

Graf 13 – Vadilo by Vám mít za souseda muslima? - Vzdělání

Jako poslední v porovnávání vzdělání a postojů je otázka „**Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci?**“, přičemž odpovědi jsou znázorněny v grafu č.14. U této otázky uvedli respondenti nejmenší počet negativních odpovědí. Vzdělanostní skupina ZŠ jako jediná nemá největší počet odpovědí „Zcela nevadí“ – tu uvedlo 25 % respondentů. Nejčastěji respondenti z této skupiny uvedli odpověď „Nevadí“, která dosáhla 30 %. Skupina SŠ jednoznačně nejčastěji uváděla odpověď „Zcela nevadí“. Tuto odpověď uvedlo téměř 47 % respondentů. Odpovědi „Nevadí“ a „Ani vadí, ani nevadí“ mají každá pod 25 %. Negativní odpovědi, tedy „Vadí“ a „Zcela vadí“ uvedlo shodně 6,3 % respondentů. Takže při součtu obou negativních odpovědí vychází, že tyto dvě možnosti zvolilo necelých 13 % respondentů ze skupiny SŠ, oproti tomu pozitivní odpovědi („Zcela nevadí“ a „Nevadí“) uvedlo necelých 71 % respondentů. Poslední skupinou je skupina VŠ, kde odpovědi „Vadí“ a „Zcela vadí“ celkem nepřesáhly ani 11 % odpovědí. Za to pozitivní odpovědi, tedy „Zcela nevadí“ a „Nevadí“ přesáhly každá 30 %.

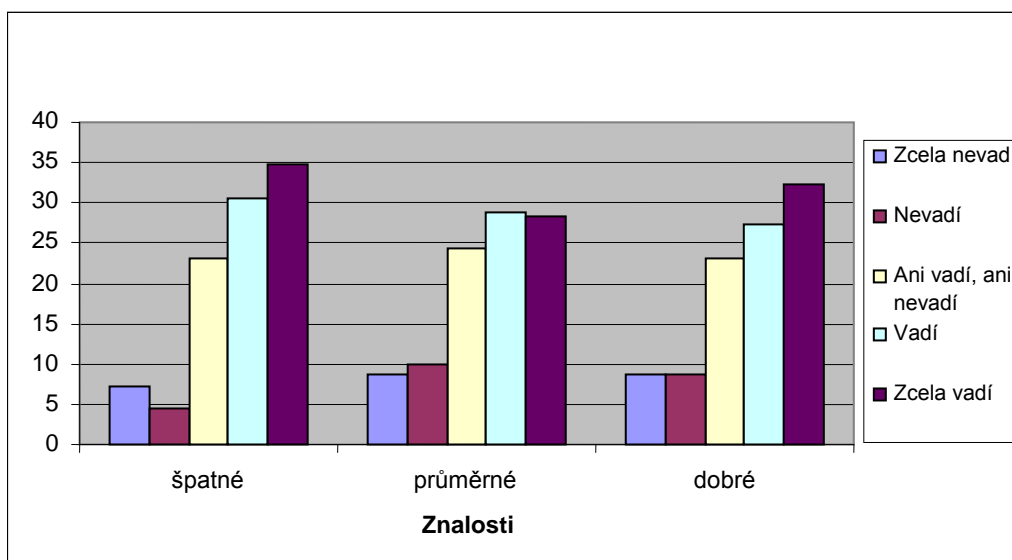
Graf 14 – Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci? - Vzdelání

H₄: Čím je objektivní základní znalost islámu nižší, tím je postoj respondentů k islámu více negativní.

Vzhledem k tomu, že postoj mj. může ovlivnit i vzdělávání, vybrala jsem znalosti o islámu jako poslední ze svých proměnných. V následujících grafech jsou znázorněny opět procentuální podíly odpovědí. V grafech jsou znalosti rozděleny do tří skupin – odpovědi: špatné, průměrné a dobré. Otázek na znalosti bylo celkem pět, proto jsem pro lepší přehled udělala průměr ze znalostních otázek – proto odpovědi mohly nabývat hodnot 0; 0,2; 0,4; 0,6; 0,8; 1. Díky tomu, že možnosti odpovědí, které mi vyšly bylo celkem šest, absolutní četnosti u některých hodnot byly velmi malé, proto jsem sloučila vždy dvě hodnoty dohromady. Z toho vyplývá, že odpovědi, které jsou v grafu znázorněny jako znalosti „špatné“, jsou průměrné odpovědi na znalostní otázky, které nabývaly hodnoty 0 – 0,2, tedy z pěti otázek měli 0-1 odpověď dobře. Odpovědi označené jako znalosti „průměrné“ nabývaly hodnot 0,4 – 0,6, tedy z pěti otázek měli 2-3 odpovědi dobře, a odpovědi označené jako znalosti „dobré“ nabývaly hodnot 0,8-1, tedy z pěti otázek měli 4-5 dobře.

Na grafu č.15 jsou znázorněny procentuální podíly odpovědí na otázku „**Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku?**“. Respondenti, jejichž

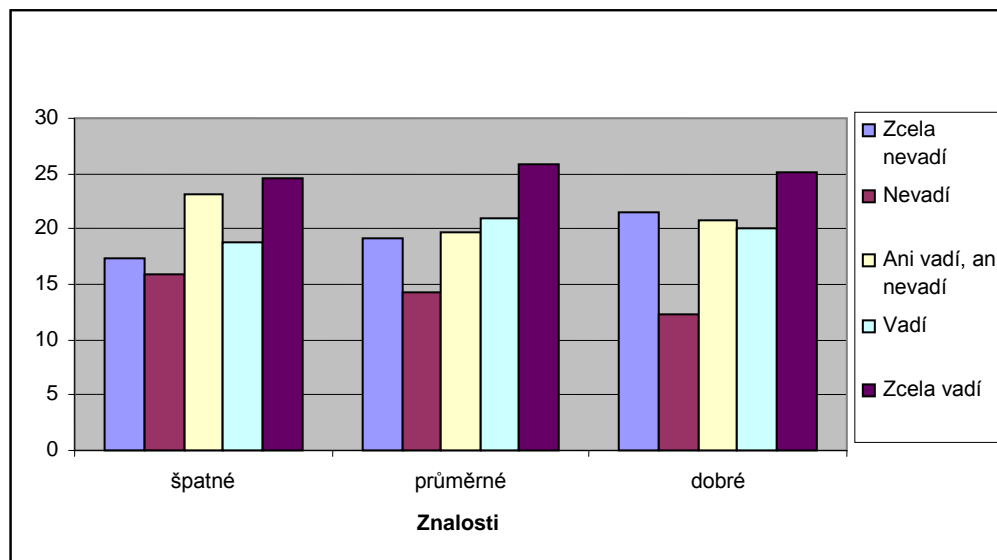
znalosti o islámu byly vyhodnoceny jako „špatné“ mají největší podíl odpovědí „Zcela vadí“, tuto odpověď uvedlo celkem 35 % respondentů z této skupiny. Hned jako druhá nejčastější odpověď byla uvedena odpověď „Vadí“ a to přibližně v 30 % případu. Pozitivní odpovědi „Zcela nevadí“ a „Nevadí“ uváděli respondenti z této skupiny nejméně krát (11,5 %) a to i v porovnání s ostatními skupinami. Skupina, jejíž znalosti byly vyhodnoceny jako „průměrné“ mají také velké zastoupení odpovědí „Zcela vadí“ a „Vadí“, ale ne v takové míře jako předcházející skupina – v první skupině tyto dvě odpovědi uvedlo přibližně 65 % respondentů, v této skupině tyto odpovědi tvoří necelých 57 %. Pozitivně laděné odpovědi „Zcela nevadí“ a „Nevadí“ dohromady uvedlo 18,6 % respondentů, což je nárůst oproti předcházející skupině, ale i přesto podíl těchto odpovědí je značně menší než negativních odpovědí. U skupiny, jejíž znalosti byly vyhodnoceny jako „dobré“, také převládají negativní odpovědi a tyto dvě odpovědi uvedlo necelých 60 % respondentů. Pozitivní odpovědi, tedy „Zcela nevadí“ a „Nevadí“ uvedlo 17,2 % respondentů. Podíl odpovědí „Ani vadí, ani nevadí“ je u všech skupin přibližně stejný a tvoří necelou čtvrtinu.

Graf 15 – Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku? - Znalosti

Na dalším grafu (č.16) jsou znázorněny odpovědi na otázku „**Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě?**“. Zde je u všech skupin přibližně stejný podíl odpovědí. Všechny skupiny nejčastěji uvedly odpověď „Zcela vadí“ a to vždy přibližně ve 25 % případu. U znalostní skupiny „špatné“ se všechny ostatní

odpovědi pohybují mezi 15 – 20 %, jen odpověď „Ani vadí, ani nevadí“ přesáhla 23 % odpovědí. U skupiny „průměrné“ se všechny zbývající odpovědi pohybují kolem 20 % (spíše méně), kromě odpovědi „Nevadí“, kterou uvedlo 14,4 % respondentů. U skupiny „dobré“ všechny zbývající odpovědi se pohybují kolem 20 % (spíše více), jen odpověď „Nevadí“ uvedlo 12,3 % respondentů. Nejméně uváděná odpověď u všech třech kategorií tedy byla odpověď „Nevadí“.

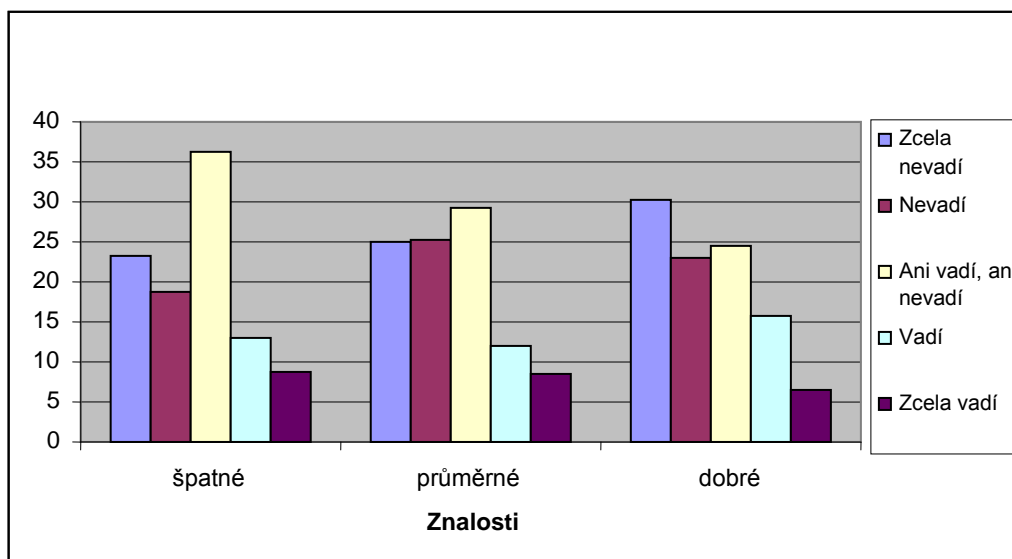

Graf 16 – Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě? - Znalosti

Graf č.17 znázorňuje podíl odpovědí na otázku „**Vadilo by Vám mít za souseda muslima?**“. U skupiny, jejíž znalosti byly vyhodnoceny jako „špatné“ je jednoznačně nejčastější odpovědí možnost „Ani vadí, ani nevadí“, kterou uvedlo více než 36 % respondentů. Pozitivní odpovědi celkem uvedlo 42 % respondentů, oproti tomu negativní odpovědi dávají dohromady necelých 22 %, tzn. přibližně o polovinu méně. U skupiny, jejíž výsledky byly vyhodnoceny jako „průměrné“ je také nejčastěji uváděnou odpovědí odpověď „Ani vadí, ani nevadí“, ale již s podstatně menším podílem než u předcházející skupiny. Tuto odpověď uvedlo 29 % respondentů. U pozitivních odpovědí dosáhla každá přibližně k 25 % podílu odpovědí. Negativní odpovědi se pohybovaly každá přibližně kolem 10 %. Z toho vyplývá, že i tato skupina upřednostňuje spíše pozitivní postoj k této otázce. Poslední skupinou jsou respondenti, jejichž odpovědi byly vyhodnoceny jako „dobré“. I zde jasně převládá podíl pozitivních odpovědí. Nejčastější odpovědí byla možnost „Zcela nevadí“, která přesáhla 30 % odpovědí v této skupině.

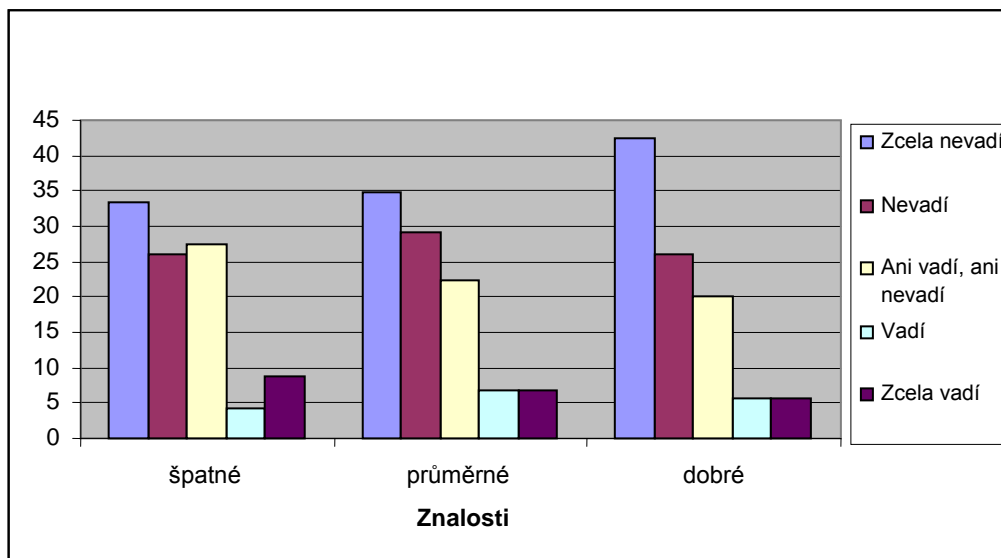
Celkem pozitivní odpovědi uvedlo více jak polovina respondentů (50,3 %). Oproti tomu negativní odpovědi byly uvedeny v přibližně 22 % případu. Poměrně velké zastoupení má odpověď „Ani vadí, ani nevadí“, spadá na ní necelých 25 % odpovědí respondentů z této skupiny.

Graf 17 – Vadilo by Vám mít za souseda muslima? - Znalosti

Na grafu č.18 jsou vyobrazeny procentuální podíly odpovědí na otázku „**Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci?**“. U první skupiny, tedy ta, jejíž odpovědi byly vyhodnoceny jako „špatné“, tvoří nejčastější odpověď možnost „Zcela nevadí“, kterou odpověděla přesně třetina respondentů. Možnosti „Nevadí“ a „Ani vadí, ani nevadí“ získaly přibližně stejný počet odpovědí (26 % a 27,5 %). Oproti tomu negativní odpovědi „Vadí“ a „Zcela vadí“ mají jednoznačně nejmenší procentuální zastoupení – dohromady obě odpovědi tvoří 13 % z celkového počtu odpovědí respondentů v této skupině. Respondenti ze skupiny, jejíž odpovědi byly vyhodnoceny jako „průměrné“, uvedli také jako nejčastější „Zcela nevadí“ a tuto odpověď uvedlo necelých 35 %. Další dvě možnosti odpovědí již oproti minulé skupině mají znatelně větší rozestup. Druhou nejčastější odpovědí byla možnost „Nevadí“ a to s 29 %, kdežto možnost odpovědi „Ani vadí, ani nevadí“ uvedlo 22,5 % respondentů, rozdíl mezi těmito odpověďmi tvoří 6,5 %, oproti předešlé skupině, kde rozdíl byl pouze 1,5 %. Negativní odpovědi, tedy „Vadí“ a „Zcela vadí“, uvedlo shodně 6,7 % respondentů, což dohromady dává 13,4 %. Poslední skupinu tvoří respondenti,

jejichž odpovědi byly vyhodnoceny jako „dobré“. U této skupiny jednoznačně nejvíce odpovědí tvoří možnosti „Zcela nevádí“ a „Nevadí“. Celkem tyto odpovědi uvedlo více než 68 % respondentů - přičemž odpověď „Zcela nevádí“ z toho tvoří téměř 42,5 %. Odpověď „Ani vadí, ani nevádí“ uvedla přesně pětina dotázaný, tedy 20 %. Nejmenší procentuální podíl získaly odpovědi „Vadí“ a „Zcela vadí“, se stejným podílem získaly dohromady 11,5 %.

Graf 18 – Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci? - Znalosti

11.8 Statistické zpracování dat

Ke statistickému zpracování dat jsem použila, jak již bylo popsáno výše, tři metody. První hypotézu jsem testovala pomocí dvojvýběrového t-testu, abych věděla, jaký druh t-testu použiji, musela jsem si předem vypočítat F-test, kterým jsem určila shodu rozptylů. U druhé hypotézy jsem použila korelační analýzu, třetí hypotézu jsem testovala testem dobré shody v kontingenční tabulce a čtvrtou hypotézu jsem opět testovala pomocí korelační analýzy.

11.8.1 H_1 : Ženy mají více pozitivní postoj k islámu než muži.

U toho testu jsem si rozdělila respondenty do dvou skupin – na muže a ženy a u každého jsem spočítala průměrný postoj. Spočítala jsem si u každé skupiny základní propočty, které jsem potřebovala k dalšímu testování, tj. počet, průměr, výběrový rozptyl a výběrovou směrodatnou odchylku, jejichž hodnoty

jsou vidět v tabulce. Nejdříve než jsem přistoupila k samotnému t-testu, jsem si spočítala F-test, kterým jsem zjistila, zda se rozptyly rovnají či nerovnají (nulová hypotéza a alternativní hypotéza). Dále jsem si určila hladinu významnosti alfa 5 %.

Tabulka 4 – Pomocné počty k F-testu

M-počet	150
M-průměr	3,011666667
M-výb.rozptyl	1,164711969
M-směr.odch.	1,079218221
Z-počet	267
Z-průměr	2,809925094
Z-výb.rozptyl	0,985117288
Z-směr.odch.	0,992530749

F-TEST

$$H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$H_0 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$$

$$\alpha = 0,05$$

$$TK = \frac{s_1^2}{s_2^2} = 1,182$$

$$KHd = F_{\frac{\alpha}{2}} \cdot (n_1 - 1; n_2 - 1) = 0,748$$

$$KHh = F_{1-\frac{\alpha}{2}} \cdot (n_1 - 1; n_2 - 1) = 1,322$$

$$F\text{-test} = 0,239$$

Nejdříve jsem si určila nulovou hypotézu (H_0) - výběrové rozptyly se rovnají a alternativní hypotézu (H_1) - výběrové rozptyly se nerovnají. Vzhledem k tomu, že F-test vychází z Fischerova rozdělení, musela jsem si spočítat zvlášť kritickou hodnotu dolní (KHd) a kritickou hodnotu horní (KHh). Kritické hodnoty jsem spočítala v MS Excel pomocí funkce FINV. Pro kontrolu výsledku jsem si spočítala F-test pomocí funkce tabulkového procesoru MS Excel. Z výsledků lze vyvodit následující - testové kritérium (TK) spadá mezi kritické hodnoty (KHh a

KHd), z toho vyplývá, že můžeme potvrdit nulovou hypotézu (H_0). V samotném F-testu nám vyšla hodnota 0,24, z čehož vyplývá, že bychom udělali 24 % chybu, kdybychom zamítli nulovou hypotézu (H_0). Tato pravděpodobnost chyby je příliš vysoká, proto nulovou hypotézu potvrzujeme. Z toho vyplývá, že rozptyly mužů a žen se rovnají.

Prokázali jsme si shodu rozptylů, proto musíme zvolit t-test s variantou pro shodu rozptylů.

T-TEST

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$$

$$\alpha = 0,05$$

$$s^2 = \frac{(s_1^2(n_1 - 1) + s_2^2(n_2 - 1))}{(n_1 + n_2 - 2)} = 1,046$$

$$s = \sqrt{s^2} = 1,025$$

$$TK = \frac{(\bar{x}_2 - \bar{x}_1)}{\left(s \cdot \sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}} \right)} = -1,9298$$

$$KH = t_{1-\frac{\alpha}{2}} \cdot (n_1 + n_2 - 2) = 1,9657$$

Opět jsem si na začátku určila nulovou hypotézu (H_0)– střední hodnoty se rovnají a alternativní hypotézu (H_1)– střední hodnoty se nerovnají. Testovala jsem na hladině významnosti (α) 5 %. Abych si mohla vypočítat testové kritérium (TK), ve kterém se objevuje „s“, kde „s“ je společná výběrová směrodatná odchylka, musela jsem si nejdříve vypočítat „s²“, což je společný výběrový rozptyl. Vzhledem k tomu, že t-test vychází ze Studentova rozdělení kritická

hodnota (KH), kterou jsem spočítala pomocí funkce TINV, nabývá zrcadlově kladných a záporných hodnot (horní hranice kritické hodnoty je tedy 1,97 a dolní - 1,97). Testové kritérium (TK) tedy opět spadá mezi kritické hodnoty (KH), z čehož vyplývá, že potvrzujeme nulovou hypotézu (H_0). Tento fakt si můžeme ověřit v t-testu, který vyšel 0,054, tzn. že bychom udělali 5,4 % chybu, kdybychom zamítli nulovou hypotézu (H_0), my jsme si ovšem stanovili max. možnou chybu 5 %. Proto musíme potvrdit nulovou hypotézu (H_0), tedy že střední hodnoty mužů a žen se rovnají. Musím ještě upozornit na fakt, že hodnoty samotného t-testu byly velmi hraniční, přesáhly však (o čtyři desetiny) hranici 5 %, kterou jsme si na začátku určili.

Ze zajímavosti jsem si vypočítala t-test i pro všechny otázky zvlášť, u všech otázek mi vyšlo, že střední hodnoty mužů a žen se rovnají – není mezi nimi statisticky významný rozdíl. Jediná otázka u které mi vyšel statisticky významný rozdíl byla otázka „Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci?“. Zde mi t-test vyšel 0,0082 = 0,82 % chyby 1. druhu. Což znamená, že z toho jednoznačně vyplývá, že v této otázce pohlaví ovlivnilo postoj – muži byli v této otázce více negativnější než ženy – v této otázce tedy platí H_1 = Ženy mají více pozitivní postoj k islámu než muži.

H_1 se zamítá – není statisticky významný rozdíl mezi postoji mužů a žen – pohlaví neovlivňuje postoj.

11.8.2 H_2 : Čím jsou respondenti starší, tím více je jejich postoj k islámu negativní.

Tuto hypotézu jsem testovala pomocí korelační analýzy. Korelace určuje sílu vztahu dvou veličin, v tomto případě vztah věk x postoj. Dříve než jsem přistoupila k testu korelace jsem si musela vypočítat kovarianci (σ_{xy}) a pomocí kovariance korelační koeficient (r_{xy}). Tedy :

$$\sigma_{xy} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \mu_x) \cdot (y_i - \mu_y)}{n} = 0,097$$

$$r_{xy} = \frac{s_{xy}}{s_x \cdot s_y} = \frac{\sigma_{xy}}{\sigma_x \cdot \sigma_y} = 0,013$$

Čím je korelační koeficient (r_{xy}) bližší nule – není mezi veličinami vztah – je to nekorelované.

TEST KORELACE

$$H_0 : \rho = 0$$

$$H_1 : \rho \neq 0$$

$$\alpha = 0,05$$

$$TK = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} \cdot \sqrt{n-2} = 0,26637$$

$$KH = t_{1-\frac{\alpha}{2}} \cdot (n-2) = 1,9657$$

Při testu korelace jsem si nejdříve určila nulovou (H_0) a alternativní hypotézu (H_1). Nulová hypotéza (H_0) říká, že korelace se rovná nule, tzn. neexistuje vztah mezi náhodnými veličinami X a Y (věk a postoj) a alternativní hypotéza (H_1) říká, že korelace se nerovná nule, tzn. existuje vztah mezi náhodnými veličinami X a Y (věk a postoj). Opět jsem testovala na hladině významnosti (α) 5 %. Test korelace vychází ze Studentova rozdělení, proto kritické hodnoty (KH) nabývají zrcadlových hodnot, tedy 1,97 a -1,97. Testové kritérium (TK) spadá mezi kritické hodnoty (KH), z toho vyplývá, že potvrzujeme nulovou hypotézu (H_0), tedy že korelace se rovná nule a tzn. že neexistuje vztah mezi náhodnými veličinami.

H_2 se zamítá, neexistuje vztah mezi věkem a postojem k islámu.

11.8.3 H₃: Čím mají respondenti vyšší vzdělání, tím více je jejich postoj k islámu pozitivní.

Hypotézu č.3 jsem testovala pomocí testu dobré shody v kontingenční tabulce. V dotazníku jsem u otázky „Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání“ měla celkem čtyři možnosti odpovědi – „základní“, „středoškolské bez maturity“, „středoškolské s maturitou“ a „vysokoškolské“. Pro statistické testování jsem musela vzdělání „středoškolské bez maturity“ a „středoškolské s maturitou“ spojit do jedné skupiny, protože četnosti ve skupině „středoškolské bez maturity“ byly příliš malé a negativně by to ovlivnilo testování. Celkový postoj jsem v tomto případě vyřešila součtem jednotlivých postojů. Na otázky zabývající se postojem byla pětistupňová škála a celkem byly čtyři otázky – celkový postoj mohl tedy nabývat hodnot 4 – 20. Pro testování jsem postoje rozdělila do šesti skupin (4-6;7-9;10-12;13-15;16-18;19-20).

V tabulce č.5 jsou znázorněny absolutní (empirické) četnosti odpovědí rozdělené do šesti skupin celkového postoje a do nejvyššího dokončeného vzdělání.

Tabulka 5 – Empirické četnosti

emp	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	19-20	
	1	2	3	4	5	6	
Z	3	8	13	8	2	6	40
SS	34	36	50	38	24	10	192
V	17	33	65	35	26	9	185
suma	54	77	128	81	52	25	417

V tabulce č.6 jsou znázorněny teoretické četnosti odpovědí, které se jsem spočítala následujícím způsobem:

$$Teor. = \frac{(\sum \text{řádku} \cdot \sum \text{sloupce})}{\sum \text{celkem}}$$

Tabulka 6 – Teoretické četnosti

teor	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	19-20	
	1	2	3	4	5	6	
Z	5,179856	7,386091	12,27818	7,769784	4,98801	2,398082	40
SS	24,86331	35,45324	58,93525	37,29496	23,94245	11,51079	192
V	23,95683	34,16067	56,78657	35,93525	23,06954	11,09113	185
suma	54	77	128	81	52	25	417

$$H_0 : Emp. = Teor.$$

$$H_1 : Emp. \neq Teor.$$

$$\alpha = 0,05$$

$$TK = \sum_{tab.} \frac{(Emp. - Teor.)^2}{Teor.} = 17,19$$

$$KH = \chi^2_{1-\alpha} \cdot ((r-1) \cdot (s-1)) = 18,31$$

Nejdříve jsem si určila nulovou hypotézu (H_0) empirická četnost se rovná teoretické četnosti a alternativní hypotézu (H_1) empirická četnost se nerovná alternativní četnosti. Dále jsem si určila hladinu významnosti 5 %. Testové kritérium (TK) vyšlo pod kritickou hodnotou (KH), z toho vyplývá, že potvrzujeme nulovou hypotézu (H_0), tedy že není statisticky významný rozdíl mezi hodnotami empirickými a teoretickými.

H_3 zamítáme, neexistuje vztah mezi vzděláním a postojem.

11.8.4 **H_4 : Čím je objektivní základní znalost islámu nižší, tím je postoj respondentů k islámu více negativní.**

Poslední hypotézu jsem testovala pomocí korelační analýzy. Dříve než jsem přistoupila k testu korelace jsem si musela vypočítat kovarianci (σ_{xy}) a pomocí kovariance korelační koeficient (r_{xy}). Tedy :

$$\sigma_{xy} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \mu_x) \cdot (y_i - \mu_y)}{n} = -0,026$$

$$r_{xy} = \frac{s_{xy}}{s_x \cdot s_y} = \frac{\sigma_{xy}}{\sigma_x \cdot \sigma_y} = -0,097$$

Čím je korelační koeficient (r_{xy}) bližší nule – není mezi veličinami vztah – je to nekorelované. Čím je korelační koeficient (r_{xy}) bližší -1, tím je silnější negativní vztah – nepřímá úměrnost.

TEST KORELACE

$$H_0 : \rho = 0$$

$$H_1 : \rho \neq 0$$

$$\alpha = 0,05$$

$$TK = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} \cdot \sqrt{n-2} = -1,972$$

$$KH = t_{1-\frac{\alpha}{2}} \cdot (n-2) = 1,965$$

Při testu korelace jsem si nejdříve určila nulovou (H_0) a alternativní hypotézu (H_1). Nulová hypotéza (H_0) říká, že korelace se rovná nule, tzn. neexistuje vztah mezi náhodnými veličinami X a Y (věk a postoj) a alternativní hypotéza (H_1) říká, že korelace se nerovná nule, tzn. existuje vztah mezi náhodnými veličinami X a Y (věk a postoj). Opět jsem testovala na hladině významnosti 5 %. Test korelace vychází ze Studentova rozdělení, proto kritické hodnoty (KH) nabývají zrcadlových hodnot, tedy 1,965 a -1,965. Testové kritérium (TK) nespadá mezi kritické hodnoty, z toho vyplývá, že zamítáme nulovou hypotézu (H_0) a potvrzujeme alternativní hypotézu (H_1). Z toho vyplývá, že čím jsou znalosti větší, tím je názor více negativní.

H_4 se zamítá – platí tedy: Čím je objektivní základní znalost islámu nižší, tím je postoj respondentů k islámu více pozitivní.

Musím ovšem upozornit na to, že testové kritérium (TK) se lišilo od kritické hodnoty (KH) pouze o necelou jednu setinu! Ze statistického hlediska musíme zamítnout nulovou hypotézu (H_0), ale vztah, který je mezi veličinami je opravdu velmi malý.

12 Závěr

Diplomová práce nastínila základní vývoj vzniku islámského náboženství, co mu předcházelo a popsala jeho první roky. Dále ukazuje základní fakta o Koránu – svatému Písmu islámu a sunně, která je s Koránem a hlavně s prorokem Muhhamadem spojená. Dále práce popisuje pilíře islámu a pilíře víry. Pilíře islámu tvoří nejzákladnější pravidla pro život muslimů. Pro každého praktikujícího muslima tvoří tato pravidla základní kámen jeho ortopraxe. Oproti tomu pilíře víry jsou podkladem teorie islámu – v co by každý muslim měl věřit, včetně zcela primárních subjektů – Alláha a proroka Muhhamada. Poslední kapitolou, která se zabývá teorií islámu, je Džihád. Tomuto pojmu jsem vymezila celou jednu kapitolu, protože džihád, respektive džihád mečem je v dnešní době spojován s teroristickými akcemi islámských fundamentalistů a vzbuzuje v Západním světě silně negativní pocity. Snažila jsem se proto v této kapitole vyvrátit některé stereotypní představy o džihádu a na druhou stranu podat džihád co nejvíce objektivním způsobem, tzn. i s jeho „stinnými“ stránkami. V této kapitole se dále věnuji i nejznámějším teroristickým organizacím, které se k cestě džihádu mečem hlásí.

Předešlé kapitoly popisovaly základní vlastnosti islámu a to z čeho vychází, v následujících kapitolách se práce již soustředila na konkrétní podobu a vývoj islámu na území Evropy a hlavně České republiky. Popisuje vývoj islámu a kontakt s muslimy na našem území a to až do současnosti. Práce uvádí přehled islámské organizace, které aktivně fungují v České republice a zvláštní pozornost je věnována Islámské nadaci v Praze, která je svými aktivitami i počtem muslimů, který využívá jejich služby, nejzásadnější. V poslední kapitole teoretické části jsou popsány různé druhy islamofobie, se kterými se můžeme u nás i v Evropě setkat. Zvláštní pozornost byla dána islamofobním projevům v České republice.

Cílem teoretické části bylo nastínit islámské náboženství s jeho projevy a se základními motivy, které k němu patří a poukázat na aktuální situaci muslimské komunity v České republice i s jejím vývojem. V tomto ohledu se domnívám, že cíle teoretické části byly naplněny.

Cílem empirické části bylo zjistit postoj české společnosti k islámskému náboženství a zda tento postoj některá z mnou určených proměnných ovlivňuje. Z mého výzkumu vyplynulo, že průměrný postoj české společnosti není nijak extrémní, tedy není ani zcela pozitivní, ani zcela negativní, ale spíše neutrální. Ze statistického zpracování hypotéz vyplynulo, že jediný faktor, který ovlivňuje postoj k islámu jsou znalosti a to tak, že čím je znalost islámského náboženství větší, tím je postoj společnosti více negativní. U ostatních proměnných, které jsem zkoumala, tedy věk, pohlaví a vzdělání vyšlo, že postoj k islámu neovlivňují. Jsem si vědoma toho, že aby se výsledky mého šetření mohly aplikovat na celou českou společnost, musela by být kvantita respondentů vyšší.

Použitá literatura

ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010. ISBN 978-80-904373-6-4.

AHMAD, M. T. *An elementary study of Islam*. [s.l.]: Islam International Publications, 1996. ISBN 1 85372 562 5

ARMSTRONGOVÁ, K. *Islám*. Praha: Slováry, 2008. ISBN 978-80-7391-155-3.

BAHBOUH, CH., *Ecyklopedie islámu*, Brandýs nad Labem: Dar ibn Rushd, 2008. ISBN 978-80-86149-48-X.

BEČKA, J.; MENDEL, M. *Islám a České země*. Praha: Votabia, 1998. ISBN 80-7220-034-8.

BRZYBOHATÝ, *Terorismus I.* Praha: Police history, 1999. ISBN 80-902670-1-7.

CROFTER, W., *Velká kniha islámu*. Praha : BVD, 2006. ISBN 80-903754-0-5.

ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0.

DAVID, R. *Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 1997. ISBN 80-7182-007-5.

DENNY, F.M. *Islám a muslimská obec*. Praha: Prostor, 1999. ISBN 80-85190-96-6.

DŽA´FAR šejch IDRÍS, *Pilíře víry*. Praha: Islámská nadace v Praze, 2004. ISBN 80-903196-3-7.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, ISBN 80-85931-79-6.

HARTL, P. HARTLOVÁ H. *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.

INTROVIGNE, M., *Hamás, islámský terorismus ve Svaté zemi*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-629-X.

KHAN, M. *Principles of islm.*[s.l.]: Goodword Books, 1998. ISBN 9788185063362

KLAPETEK, M., *Sociální projekty muslimských organizací*. In Sociální práce: časopis pro teorii, praxi a vzdělávání v sociální práci. ASVS, 2008. ISSN 1213-6204.

Korán. Vyd. 7., V tomto překladu 3., přeložil Ivan Hrbek, v nakl. Academia 1. Praha: Academia, 2000. 797 s. ISBN 80-200-0246-4.

KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1.

KROPÁČEK, L. *Islám a západ: historická paměť a současná krize*. Praha: Vyšehrad, 2002. ISBN 80-7021-540-2.

KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-168-7.

KŘIKAVOVÁ, A., MENDEL, M., MÜLLER, Z.. *Islám – ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002. ISBN 80-86223-71-X.

LUNDE, P. *Islám – Víra, kultura, dějiny*. Praha: Euromedia Group k.s. 2004. ISBN 80-242-1093-2.

MENDEL, M. *Džihád, islámská koncepce víry*. Brno: Atlantis, 1997. ISBN 80-7108-151-5.

MENDEL, M., *Islámská výzva, z dějin a současnosti politického islámu*. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8.

MENDEL, M., OSTŘANSKÝ, B., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Nakladatelství Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9.

MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-569-8.

REEBER, M. *Islám*. Brno: KMa, 2008. ISBN 978-80-7309-499-7.

SHAHEEN, G. J. *Arab and Muslim stereotyping in American popular culture*. Washington D.C.: Georgetown University, 1997. ISBN 978-1929218004.

SYED, R. A. *Islám a muslimové*. Praha : Ústředí muslimský obcí, 2011. ISBN 978-80-904373-9-5.

Elektronické zdroje:

Army of God. [online]. [cit. 2012-02-15]. Dostupné z: www.armyofgod.com

ČEJKA. Islamofobie, arabofobie a související pojmy. *Evropské město* [online]. [cit. 2012-02-13]. Dostupné z:

http://www.evropskemesto.cz/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=354

Český rozhlas Radiožurnál [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/bezdomovcum-v-bruselu-umrznuti-nehrozi-mohou-spat-v-provizornich-ubytovnach--1016884

Dopis křesťanského společenství. *Hlas* [online]. 2009, roč. 27, 1-11 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: http://al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2009_1-11.pdf

Eurabia [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z:
<http://eurabia.parlamentnilisty.cz/ShowContent.aspx?id=10>

European Union Agency for Fundamental rights [online]. [cit. 2012-02-13].
Dostupné z: http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm

Islámská nadace v Praze. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: www.praha-muslim.cz

Muslimská komunita Hradec Králové. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z:
www.hkmuslims.cz

Muslimský svaz studentů a mládeže. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z:
www.svazmuslim.cz

Prezident Klaus kritizoval výstavbu mešit a otevřené hranice. *Mediafax* [online].
[cit. 2012-02-17]. Dostupné z: <http://www.mediafax.cz/domaci/3096483-Prezident-Klaus-kritizoval-vystavbu-mesit-a-otevrene-hranice>

Ústředí muslimských obcí. [online]. [cit. 2012-02-01]. Dostupné z:
www.umocr.cz

Youtube: Fitna [online]. [cit. 2012-02-13]. Dostupné z:
<http://www.youtube.com/watch?v=CgyJIBEG40A&feature=fvsr>

Youtube: The world is changing [online]. [cit. 2012-02-13]. Dostupné z:
<http://www.youtube.com/watch?v=UTzEpt49yeU>

Přílohy

Příloha A: Vzor dotazníku

Dobrý den,

dostal se Vám do ruky dotazník, jehož tématem je islám a slouží jako podklad pro výzkumnou část mé diplomové práce. Dotazník je anonymní a po jeho vyhodnocení bude zničen. Chtěla bych upozornit, že v dotazníku nejsou spárvné nebo špatné odpovědi, zajímá mě pouze Váš názor. Když na otázky zjišťující znalosti o islámu nebudete znát odpověď, není to špatně. Velice děkuji za vyplnění.

Kateřina Černá

V otázkách s možností odpovědí škálou 1-5:

1 = Zcela nevadí

2 = Nevadí

3 = Ani vadí, ani nevadí

4 = Vadí

5 = Zcela vadí

1. Přečetli jste někdy nějakou knihu věnující se islámu?

- Ano
- Ne

2. Vadilo by Vám mít za souseda muslima?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

3. Jaký je poslední islámský prorok?

_____

4. Vadilo by Vám, kdyby si Vaše dítě vzalo muslima/ku?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

5. Jak se nazývá svatá kniha islámu?

_____

6. Vadilo by Vám mít muslima jako kolegu v práci?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

7. Jak se nazývá zákon, kterým se muslimové řídí?

_____

8. Vadilo by Vám postavení mešity ve Vašem městě?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

9. Kde končí hadždž?

_____

10. Pohlaví:

- Žena
- Muž

11. Věk:

_____

12. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání:

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské